

Kaiwo Bo Boyari Paulusi Soi We Jemati Na Korintusi

Kaiwo dedung we 1 Korintusi

Bendari Korintusi mani, raminde nanai bendari fiabai sewa na nu Akhaya foi. Kaiwasa na Korintusi foi etaroanso Seng Allai kaha, tuti eweagama siai bitoya; efau esomi we seng wetarai kaha fo. Paulusi kiorang Kaiwo Mahikai kariri todoni Seng Yesus Kristusi feriri inontaraine tata na ne mirehafoi, tuti manea nasa eroasoai. Dontai werusara mani, Apolosi dontai to Korintusi aha, fiatasa aha ambori eroaso Kristusi mutu.

Embai beiru teai aha mani, mano eroasoai na Korintusi fosa etanatu surati bei we Paulusi. Nanai wedaya Paulusi soi surati bonini wesa aha. Deisaha kariri fi etutani wea fo tuti deretawansa weo fi masi kahai enari fo bitoya. Weo eweboyari kaha mae esawasa, manea eteyo eraria Apolosi, manea aha ria Paulusi. Kontai deunausa kariri rirau tuti maninawafo.

Kontai medu kariri Kristenifosa we fiang ohonai wekorbani we aririwang beia fo, etang ete nana fanai. Tuti maneiru teai nasa enemitituai we ene doroifosa kaha mae enemirorong dedai, tuti eteyo esobu Fi Maio Nuaninu Mirarebana foi dohona fo beng sewa weru mano siai wei fosa. Medu kariri rangno enemiwawufo, na robong suraya botoru (13), tuti kariri todoni kontaio inontarai emararehara fosa ambori Allai duwisa aha fo. Fi siai bitoya kontai deunau wesa.

Kaiwo na suratinei deto kutuai tonina:

1:1-9 Paulusi denatu mahikaifea tuti dohong mahikai we Allai.

1:10-6:20 Paulusi deretawang mano eroaso Yesusi na Korintusi fosa, weo esawasa tuti enari fikirira bitoya.

7:1-40 Deunausa kariri rirau.

8:1-11:1 Deunausa kariri fiang ohonaia we omi we ariri-wangfo nai.

11:2-16 Koang kariri wiwingfosa na nadi rorong fo.

11:17-34 Kariri todoni etohonsua perjamuangfoi, etang roti tuti etunung anggurifo we ambori earomio Seng Yesusi ne mireha wesa fo.

12:1-14:40 Deunau kariri Fi Maio tasobuai ria Nuaninu Mirarebana foi fo.

15:1-58 Deunau kariri mansuwi-suwi aha foi.

16:1-4 Kariri ene etohong doi we Kristeni ene pari fi fosa na nu Yudea foi.

16:5-24 Kaiwo wefuiwai tuti dohong mahikaifeai wesa.

Paulusi urohong mahikai we jemati na bendari Korintusi

¹⁻² Weo doroio Allai ne jematiwa mea na bendari Korintusi, amani inontaraio memararebanai na Kristus Yesusi ne mea, tuti Allai sahu mea we meminohi weinontarai memararebana wa mea, mai kariri sahu ne inontarai na doni konta fosa ambori eminohi emararebanafo, amani mano eroaso tane Seng Yesus Kristusi, mano weSeng wesa tuti weSeng we tata konta foi.

Kaiwo anatu ninai na yau Paulusi, na Seng Allai ne dawiafo, yuai yau we Kristus Yesusi ne rasuli, tuti kaiwone na imeiri yau kaha mae na tane doroi Sostenesi kontai. ³ Auenemitawanaifa kadono tane Dai Allai tuti Seng Yesus Kristusi urohong une bengfo arora we mea tuti urohong mea menumiruainso ne maifo.

Paulusi fiai Allai tuti dohong mahikai wei, we ne mahikai deinawia fo na ne inontarai na Korintusi fosa

⁴ Yohong mahikai pampang we Allai, we fio niariri pampang we mea na Kristus Yesusi wa, amani dohong ne bengfo arora we mea fo. ⁵ Meweboyari ria Kristus Yesusi wa wedaya Allai dohong mea mewemambiriu

na fifiani kontai. Dohong mea mewartawang kariri ne mahikaifo tuti mesawai we memadu kaririai kontai. ⁶ Na tonanane deinawiai we amene kaiwo kariri Kristusi fo, mesoniaia mai na menemirorongwai ampa. ⁷ Ampafe fi kariri taminohi weinontarai Kristeni fo mesobuai mai ria Allai Nuaninufoi ampa, tuti metamang we rahida tane Seng Yesus Kristusi da nai ma foi, amani rahida kaiwasa fuba nunei kiai ewatiao we da ma fo. ⁸ Allai mantauni ambori dohong mea mewemambiriu pampang, ampafe meroasoia mutu, paria rahida tane Seng Yesus Kristusi da nai ma foi. Ambori paria rahida nani sobuai we menari sarawafea kaha. ⁹ Allai mani meroaso tarai, we dohong kariri ne kaiwo arera fo na mai. Andino sahu mea ma meweboyari ria Kaisungno Yesus Kristusi, tane Sengfoi ne.

Paulusi sua jematifosa we esawasa

¹⁰ Doroi meaine, na Seng Yesus Kristusi wonongne, yutanai na tapapa we mea paria, we mesawa mea fanai. Mae menemirorong boyari, tuti meweboyari pampang, na fi memadura wa tuti na fi menemituaita wa. ¹¹ Weo Klui ne arikangfosa, eteisaharai we yau eteyo wirowe meweboyari ahang kahai mae mesawa wawera mea paria. ¹² Fianai aino imadurai mau ninai mani, manea meteyo mene mano wenunggamiei we mea mani Paulusi. Manea aha mani meteyo meneng dino Apolosi, manea kontai aha mani meteyo meneng dino Petrusi, tuti manea kontai aha mani meteyo meneng dino Kristusi.

¹³ Manamo Kristusi ne taraifo wirowe tababauri tonana kaha. Kontai mewartawanai weo, wirowe imereha na aitabafoi we mea kaha, ete mewebaptisi na wonohu Paulusi ne kaha. ¹⁴ Yohong mahikai we Allai, weo na mea kiai wirowe iwebaptisi mane wau kaha, mae Krispusi tuti Gayusi umeiri uru terai. ¹⁵ Ampafe na toninane, wirowe manea meteyo iwebaptisi mea na wonohune ambori

meraria yau fanai. ¹⁶ (Oh! Arohuoai kontai we Stefanusi ne munu rorong fosa mani, yauno iwebaptisisa kontane. Wape enehutituai, tarahai wiro manei siai ahang kaha.) ¹⁷ Weo Kristusi demi yau we iwebaptisi kaiwasa kaha, mae we iwuwu Allai ne Kaiwo Mahikai ne. Kontai kaiwo iwuwuai nanai, wiro iwuwuai na kaiwo awai nunei kaha, weo imaya we Kristusi ne marareha na aitabafoi ne mambiriufu wefiea kaha fanai.

Allai ne awaifo tuti ne mambiriufu tawaitawanai na Kristusi, wiro na awai nunei kaha

¹⁸ Tatairiri Kaiwo Mahikai kariri Kristusi we mireha na aitabafoi we feriri inontaraine tata fo. Kaiwasa ambori esodai aiboi fosa, amani mano eteiayara fosa mani, eteyo kaiwo nanai kaiwo webonggoi paria fine. Wape weo mano Allai feriri tatara ne tata mani, tataramioai mani taroasoai tuti tateyo, “Kaiwo ninai mani Allai ne Mambiriufi dine!”

¹⁹ Weo na Sempaisi ne Kaiwone rabuang bei dotu tonina: “Ambori mano eteyo ewaitawangfi disa

ambori ene ewaitawanafo wioru,
tuti mano esawai fosa enemitituaitafo,

inaria nai werusa ki.”*

²⁰ Sempaisi ne Kaiwone dotu tonana mani ambori tamadu fiani kariri mano esawai fosa, ete mantaunau Kaiwo Musai soi fosa, tuti mano esawai esawa tuti fi nunei fosa ne? Tateyo esawai tuti esobu aunau dedai paria, wape na Allai arongreafo mani, enemitituaitafo webonggoi paria. Weo Allai deinawiaia kasau ampa, we inontarai nunesa ene awaio enemitawana fo tupa dawohi arorawa. ²¹ Weo Allai na ne awaifo wedaya ambori mandoni kontai, sewaia todoni ki, wape wiro deroanso Allai na ne awai nunei nani kaha. Wape Allai piraize we feriri inontarai eroaso fosa na kaiwo amewuwuaifa kariri Kristusi fo, amani na kaiwo inontarai eroaso kaha

* 1:19 Yesayai 29:14

nesa esahuai we kaiwo webonggoi fo. ²² Inontarai Yahudi nesa etawiai we ewati te fitantumafeai we fiainawiai kariri kaiwo amewuwuwa fo, akawuru wori eteyo eroasoai. Tuti inontarai Yunani fosa mani, esera tuti te ene awaifo. ²³ Wape tata mani, tawuwu te Kristusi wemireha na aitabafoia fo. Kaiwo tawuwuai tonana fo disang inontarai Yahudi fosa enemirorongfoi paria, tuti Yahudi kaha fosa kontai esahuai we kaiwo webonggoi fine. ²⁴ Wape we mano Allai sahusara fosa, amani na Yahudi fosa ete na Yunani fosa, kaiwo kariri Kristusi we mireha na aitabafoi, deinawi Allai ne Mambiriufo tuti ne Awai Fuba fo. ²⁵ Weo inontaraine etaparanding ene awaifo, wape ene awai nanai wiwo wefiea kaha, mae tawawa sewa Allai ne bonggoifo. Tuti etaparandingno ene mambiriufo, wape ene mambiriu nanai wiwo fuba kaha, mae fanahang sewa Allai ne finahangfo.

Allai sahu inontarai ehatui fosa eroasoai

²⁶ Doro meaine, mearomi kariri mea we raminde Allai sahu mea we meraria Kristusi fo. Rahida nanai, na inontarai nunei euremireafo, na mea mano mesawai wa mea mefau kaha, tuti mano mewemambiriu ete mewewafoniai wiwo mefau kaha, tuti mano meweriria na riria mananufe ne kontai mefau kaha. Eteyo mea mani inontarai mesawai turura kaha, tuti mewemambiriu kaha, ete meweinontarai funomai di mea. ²⁷ Tonanai ki, wape Allai deo diri mano inontarai esahu kaherasa ewebonggoi fosa, we ambori na ea, dohong mamaya mano eteyo esawai fosa. Tuti diri mano efanahang fosa, we ambori na ea, dohong mamaya mano eteyo ewemambiriu fosa. ²⁸ Tuti diri mano inontarainesa etatosa kaha fosa, enemirireusa fosa tuti esahusa we ewefiea kaha fosa, we na ene eroaso Kristusi fo mani Allai dirasaya mano nunei detosa fosa. ²⁹ Ambori na tonanane, mandoni kontaio wiwo bioi arong na Allai arongreafo kaha. Wiwo manei biriu we deyo, “Yau mani,

isawai paria wedaya Allai diri yau ninai.”³⁰ Allai mantauni dino niari mea meweboyari ria Kristus Yesusine. Tuti na Kristus mewati Allai ne awaifo, amani Kristus andino niari tata tamasi na Allai urengreafo, tamararebanai tuti andino feriri tata.³¹ Ampafe kariri fianai aino dotu na ne Kaiwofo amani:

“Mandoni dino bioi arong we fiea mani,
wenani bioi arong we Sempaisi terai.”*

2

Kaiwo kariri Kristus wemireha na aitabafoi fo

¹ Doroi inontarai Kristeni wa meaine! Na rahida ira mau iwuwu Allai ne Kaiwo wetarai fo we mea nai nani, wiwo imadurai kariri mantaung yau nehu awaine kaha, ete imadu we mea na kaiwo sariati ne feai we iwawora menemirongwai naya kaha. ² Weo imaduraia futuayai ampa, we rahida inayaifa na nanai ria mea wa, wiwo imadu kaiwo siai fea kaha, mae imadu kariri Yesus Kristus terai, amani kariri Kristus mano mireha na aitabafoia foi. ³ Tuti rabuang bonani nehu mambiriufea kaha tuti nuhuruainso imatai paria, adareti yeyo iwawu weru fi iru fo. ⁴ Kaiwo Mahikai ikoramaifa we mea nana fo, wiwo ikoramai kariri mantaung yau nehu awaine kaha, ete na kaiwo wedaya kaiwasa efaraise we etaramioafo kaha, mae na enehutawang te Nuaninu Mirarebana foi ne mambiri- ufo terai. ⁵ Inari tonanafo mani we ambori mewartawanai we na Allai ne Mambiriufo terai aino wedaya meroaso Kristusifo, wiwo na inontaraine ene awaifo kaha.

Nuaninu Mirarebana foi deunau tata kariri Allai na ne awaifo

⁶ Tonanai ki, wape we mano eroaso Kristus na mai fosa mani, kaiwo amemaduraifa sewai paria. Awai nani wiwo na awai nunei kaha, tuti wiwo awai nano mananu

* 1:31 Yeremiai 9:24

nunei fosa kaha, amani parentao ambori eworu foi kaha. ⁷ Wape awaio amemaduri wesa nani mani Allai ne awai dediwari foi fine. Awai nani nunei deitawani kaha, weo dediwari werusa fefe, wape rahidao niari nunei kaharai fo Allai meinenami kawuru ampa, we dohong ne sambe-waraio dadai fo we tata nai. ⁸ Mano ewemananu na nufi ninisa, manei wiro deitawang kariri awai nani kaha. Weo ewaitawang awai nani fea reti, wiro epahu Sengno dedai sambewara foi na aitabafoi kahai ki. ⁹ Wape fininai kariri fianai aino dotu na ne Kaiwofo deyo,

“Fio tawatiaoai na tauremine na wea kahai,
 tataramioai na tataramine na wea kahai,
 tuti taenemititui weai na wea kaha,
 finanai kiai Allai meinenamai we mano enemiwawuti fosa
 ne.”*

¹⁰ Wape Allai deinawiai we tata na Nuaninu Mirarebana foi ampa, weo Nuaninufoi mani deitawang maino fiani kontai, paria Allai enerorong ketui pari foi kontaio deitawani.

¹¹ Weo mandoni kontaio wiro deitawang inontarai manei enerorongfoi kaha, mae wenani mantauni nuaninufoi reto. Tonanai kontai we Allai, mandoni kontaio wiro deitawang enerorongfoi kaha, mae Allai Nuaninufoi mantauni dino deitawani ne. ¹² Tuti tata mani, wiro taenemitituitafo ete tatafu kaiwo fo wiro kariri inontarai nunesa ene etafurafo kaha. Mae Allai denatu Nuaninufoi we tata ma we fiata tata, ambori fianai aino dohonai we tata meu fo, tatafu na mai.

¹³ Ampafe, kaiwo amemadura ne, amemadurai wiro kariri kaiwo na inontaraine ene awaifo kaha, mae na kaiwo Allai Nuaninufoi deunauwai we amea we amemadura fo, ambori ameteikariri fi na rorafaini, amani fio wetarai fo. ¹⁴ Wape mano esobu Allai Nuaninufoi kaha fosa mani, wiro ebiriu we esobu fio Allai Nuaninufoi dohona fo kaha. Weo finanai esahuai we fi webonggoi

* 2:9 Yesayai 64:4

fine, tuti wirowaitawang sobu finana kahaia. Weo fi tonanane, mano sobu Allai Nuaninufoi dino tefurai na mai ne. ¹⁵ Wape inontaraio esobu Allai Nuaninufoi sa mani, ewemambiriu we etarorang maino fifiani kontai, ampafe ehutuai we doni aino bengfo tuti doni aino karirafa. Wape we mantaunsa mani, inontarai siai etaroansa we ehutu kaiwo kariri sa kaha. ¹⁶ Weo na Kaiwofo, arawang bei dotu deyo,

“Mandoni kontaio wirowaitawang Allai enetituitaifo kaha,

tuti wirowemambiriu we deunauwi kaha.”*

Wape inontarai taroaso na tata mani, Kristusi enetituitaifo nai na tata ampa.

3

Paulusi deunau jematifosa we wirowesawasa fanai, mae enemirorong boyari tuti eraria Kristusi terai

¹ Doroi meaine, raminde iminohi ria meawa nanai, wirowimadu na kaiwo mai we madurai we inontarai etohong kariri Nuaninu Mirarebana foi kaha fosa. Mae imadu na kaiwo miawa we inontaraio era ria nunei tuti wirowetohong kariri Nuaninu Mirarebana foi kaha fosa etafura fo, amani we inontaraio ewearikang marereha na ene eroaso Kristusi fosa. ² Raminde nana mani kaiwo imadurai we mea fo, ne tarai toyari yohong ui we mea, amani fiang we arikang marareha, wirowfiang we inontarai fuba kaha. Yeunau mea tonana weo wirowememambiriu we mesobu fiang mutubaru fo kaharai, amani kaiwo mai we inontaraio etohong kariri Nuaninu Mirarebana fosa esobua fo. Tuti paria ninai, wirowememambiriu we mesobu fi tonana fong kaha. ³ Weo na fi menari wa, ne tarai toyario meweinontarai mera ria nunei di mea. Weo menemirorong pirahai wawera mea tuti mewewaiteta

* 2:16 Yesayai 40:13

wawera mea. Fianai aino menari tonana ne, deinawiai we mea mani, inontarai mera ria nunei di mea terai. ⁴ Weo masino manea meteyo, “Yau mani, Paulusi ne inontarai irariati di yau,” mane mea aha mani meteyo, “Yau mani, Apolosi ne inontarai irariati di yau.” Mewaitawana kahai e, we na mene menari tonana wa deinawiaia kasau ampa we nana mani meweinontarai nunei di mea terai ne?

⁵ Menari tonanai wape, yutang bera mea mau we Apolosi mani mandoni dine? Tuti Paulusi mani mandoni dine? Auru mani mangfata arora di auru. Allai yuai auru tonanai we ambori auwiwiaing mea we meroaso Kristusi. Mansiari-mansiari niari kariri fianai aino Sempaisi dohonai we auru we aunari fo. ⁶ Ne tarai toyari mano erufi na romi, yau mani weo itanang aibong, mae Apolosi dino sara weduara ne. Wape Allai meiri andino dohong aibong nani tifu ne. ⁷ Ampafe mano sanang foi wiro wefiea kaha, tuti mano sara weduara foi kontai wiro wefiea kaha, mantao Allai andino atori ne, weo andino niari aibong nani tifu ne. ⁸ Mano sanang foi tuti mano sara weduara foi, uru mani umasi, wiro manei dedai sewa manei kaha. Tuti mansiari-mansiari ambori sobu ne fiembaitafo, kariri fianai aino niari nanai ki. ⁹ Weo auru mani inontarai aurufi ruhiai we Allai di auru, tuti mea mani, mene tarai toyari Allai ne romi aurufi nai di mea.

Tuti mea mani Allai ne munu di mea kontai. ¹⁰ Na ne bengno Allai dohonai arora we yau ne, nehu tarai toyari inontarai sewai we niari munu, inari munu amangfoia mitu ampa, tuti inontarai siai manei biaungno munufoi nai. Amani imadu Kaiwo Mahikai fo we mea ambori meroasoia, tuti manei siai deunau mea ambori metoa mutu na mene meroasoai nani. Wape mandoni dino biaung munufoi mani, enetituai saurai we todoni biaung munufoi sawifo. ¹¹ Weo Allai mantauni dohongno Yesus Kristusi meiri kawuru we munu amang, tuti inontarai siai manei wiro niari munu amang siai bei we biaung

munu sauwi kaha, mae na Kristusi terai. ¹² Inontarai ebaung munu sau munu amang nini sa, tarahio manei niari munufoi na emasi, ete manei niari na peraki, ete manei siai aha mani na kamiei ne harga dedai, amani etairiri kaiwo wetaraifo na mai we jematifoi. Tarahio manea siai kontai enariri na ai ete ninoi memasa ete na ai nukahai. Nana mani ewuwu kaiwo we jematifo na mai kaha. ¹³ Fianai aino enari nanai, na rahida Kristusi daraberahi nai aha ma foi ambori wati kariri mansiari-mansiari fi niari fo ki, we finanai masi ete bireri e. Weo rahida bonani mani, Kristusi da tuti ne adiafoi we titua inontaraine tane fi tanari fo nayai we masi ete bireri e. ¹⁴ Masino fi enari munu nai nanai, manei nengfo adiafoi kaso tuparai mani, wenani ambori sobu fiembaitafo ki. ¹⁵ Mae fi niari fo adiafoi kesoiaia mani, sobu dadirafo paria, we ne fieai ahang kaha fefe. Ne tarai toyari inontarao kiaharai weru adia rorong foi, kuteai kontai adia kasoi, wape ne fi minohi tutira fo kai nai werui.

¹⁶ Mewaitawana kahai we Sempaisi ne Munu di mea, tuti Allai Nuaninu Mirarebana foi niayai na meawa ne? Nana mani ne tarai toyari ne Munu Minohi Nai foi di mea. ¹⁷ Mandoni dino niari Allai ne Munu Minohi Nai foi wioru na fi kerira niariri foi mani, Allai ambori miung wenani wioru ki. Weo Allai ne Munu Minohi Nai foi mani mirarebanai, tuti meaino sahu mea we ne Munune.

¹⁸ Dohonao metatofa bera mantaung mea fe. Mandoni dino enetituai wei mani sewai na inontarai euremireafo mani, todoni kontaio niariri we webonggoi na inontarai euremireafo, ambori sobu awai tarai fo na Allai. ¹⁹ Weo awaio inontaraine etaparandini foi mani, na Allai urengreafo mani, awai nani webonggoi paria. Weo na ne Kaiwofo rabuang bei dotu tonu:

“Inontarai esawai fosa ene awai nani,

Allai niariri toyari wai tepari we tefusa nai aha.”*

* 3:19 Ayupi 5:13

²⁰ Tuti rabuang bei dotu toninai kontai:

“Sempaisi deitawanai we inontarai esawai fosa enem-
tituaitafo mani wirowefiea kaha ki.”*

²¹ Ampafe tonana mani, dohonao mane boi aromu tuti inontarai ro riati foi fanai. Weo fio metawi wea fo, Allai dohonai kawuru we mea. ²² Allai dohongno fiani kontai we fiata mea, amani yau Paulusi, Apolosi, Petrusi, Allai dohong amea kiai we amefata mea. Kontai metarang ete, memarareha, finanai ambori kia mai we mea. Tuti nunei nini, fio na rabuang bonini, tuti ne ambori kawariai aha ma fo, fi fuba nani kiai niariri we mea, tuti dohong finani kiai we fiata mea nayai. ²³ Tuti mea mani, Kristusi dino ne mea ne, tuti Kristusi mani, Allai andino neni ne.

4

Paulusi, mano yufi we Kristusi foi, denggoasa ambori eboi earomifo fanai, tuti etato mano ewewafoniai wesa fosa, tuti etohong kariri fi maio i tuti Apolosi unari fo

¹ Ampafe todoni kontaio amea mani, mewati amea we inontarai amewewoming we Kristusi di amea. Ameaino Allai yoaso ne Kaiwo dediwara fo we amewuwuaifa ne. ² Ampafe fi reantenang we woming tonana nesa mani, todoni kontaio erufi na mai, wirowewuweru fi eru fo kaha. ³ We yau mani, manei na mea ete mandoni kontai ki, enetituai fieai kariri yau, toyari deyo irufi we Kristusi na mai kaha, wirowewuweru we wenani kaha. Tuti yau kontaio wirowewuweru kaiwo kariri mantaung yau ete nehu fi iru fo kaha kontai. ⁴ Weo na enehurorongnei iwaitawanaifa we na fifiani kontaio wirowewuweru inari sarafiea kaha. Tonanai ki, wape finanai wirowewuweru deinawiai we inontarai imararebanai di yau kaha. Weo Sempaisi meiri andino ne mambiriu we kiutu kaiwo kariri yau ne. ⁵ Tonana mani wirowewuweru mesahera

* 3:20 Masmuri 94:11

mehutu kaiwo kariri inontarai fanai, toyari kariri ene fi eru fo mai ete bereri. Weo wiro ne rahida kaharai, ampafe metamang ao Sempaisi daraberahi ma akawuru wo. Weo rahida bonani mani fianai aino inontaraine enari worawai na mamantiti fo kontaio ambori deinawiaia wati parai ki. I kontai ambori sefa fianai aino kaiwasa enemitituaitaifa na enemirorongfoia kasau ki. Rahida bonani faini dino ambori Allai dohong fiembaitai we mansiari-mansiari ki.

⁶ Doroi meaine, fianai aino imaduarai nanai, yeo imadurai kariri yau tuti Apolosi tonanai, ambori mesobu aunau kariri fianai aino beng sewa fo, ambori meruai inontarainesa karera fanai. Imadu kariri auru tonanai we ambori auwekasina we mea ambori mewaitawang kariri kaiwo rabuangno dotu deyo,

“Merutawang te kaiwo rabuangno wataia ninai,

wiro menari seru weai konta fanai.”

Ambori na tonanane wiro boi aromu tuti manei mae wahu tawang mano wei foi fanai. ⁷ Weo mandoni dino yuai mea metadai sewa inontarai siai ne? Mewaitawanai we fifiani kontai aino meneng wa, finanai Allai dino dohonai we mea ne. Ampafe we fianie meboi mearomi we fi mesobua wa ninai? Menari toyari mesobu finanai na mantaung mea mene mebiriuwa fenanai.

⁸ Mene pari wefieai ahang kaha, fifiani kontaio mesobuaia mai ampa, mae amea mani bereri. Tuti mewemananu ampa mae amea mani bereri! Wape taraia fino, ambori amea kontai ameru wang mananu fo kontai ria meafe. ⁹ Weo enehutitui weaia mani, mano amewerasuli ne amea mani, Allai dohong amea ametawawa sewa weru inontarai siai nesa kiai. Amene tarai toyario inontaraio ene fiea kahaio esobu aiboi marareha fosa. Ea mani, ambori inontarai emung funonsa na rapangan na kaiwasa earomireafa. Kaiwasa na doni kontai era ma esai amea, inontarai nunei esai amea tuti wewaifosa kontai esai amea. ¹⁰ Todonie, inontarai esahu amea we

amewebonggoi we amewuwu Kristusi fo, wape mea mani meteyo inontarai mesawai di mea? Tuti amefanahang, mae meteyo meaino mewemambiriune, tuti kaiwasa etato mea mae esahu tawang amea. ¹¹ Paria sobu rahida nini kontaio, amewawisi tuti amearomitataha. Amesansung ansung karira. Inontarai enari kanggani amea paria tuti amene pari katai we ameminohi nayai. ¹² Amerurui paria we amerufi we fi ameneng. Inontarai eteikanggani amea wape amemoansa. Tuti enari kanggani amea wape ametawang amea. ¹³ Eteibera amea, wape ametohong kaiwo mai fo wesa. Paria sobu rahida bonini kontaio inontaraine ewati amea toyari amene tarai toyari aikahia kerira.

¹⁴ Isoi kaiwone we mea mau ninai, wiro we ambori yohong mamaya mea naya kaha, mae we yeretawang mea nayai, toyari nehu arikang terai enehuwawu meawa.

¹⁵ Weo tarahio meweinontarai Kristeni wa, mesobu man-taunau bitoya pari ampa, wiro atoafonsosa kaha, wape manea efau mesahusa we mene wawa kaha. Imeiri yau kawuru, yauno na Kristus Yesusi iwewawa we mea ne, weo yauno ika Kaiwo Mahikai kariri Kristusi fo ma iwuwuai we mea ne. ¹⁶ Ampafe yutanai na tapapa paria we mea we metohong kariri yohonane. ¹⁷ Nanai wedaya yemi Timotiusi dontai we mea mau. Timotiusi nini mani, ne tarai toyari nehu arikang teraio enehuwawuti dine. Tuti i mani arikangno taroaso dine, weo daria Kristusi na mai paria. I ambori da mau we deretawang mea we metohong kariri nehu yohong toa ne na Kristusi Yesusifo, amani kariri fio yeunawai na doni kontai na jemati iraoa foa fo.

¹⁸ Maneiru teai na mea ewaitarahio wiro ira aha mau we iwati mea ahang kahaia finanai, ampafe eboi earomi paria. ¹⁹ Wape masino Sempaisi yoa weaifa mani, waroi ahang kahai mae ambori ira we mea mau rai. Na rahida bonani ambori iwatio fianai aino inontarai eboi earomi

nanisa enari wa ki, we tarai ene mambiriuo we enari fieai kariri emadurafo ete manta eboromi fiabai funoma ne? ²⁰ Imadu tonanai weo Allai deinawi ne Mananufu na manei mani, wiro watiaoai na kaiwoariri arora wenani medura fo kaha, mae na mambiriuo wenani niari fo. ²¹ Ampafe ne doni aino menemioa ne, meteo ambori ira mau we yeunau mea na tapapa, ete na kaiwo manang fo tuti enehuwawu mea re?

5

Paulusi medu kariri inontarai Kristenio meninawa foi we jematifosa ehatai werui

¹ Tarahuo kaiwasa bitoya emadurui paria weo na mea manei niari maninawa kerira foi, amani kia tamang ne wiwing fui foi sahui we ne wiwing tuti dena riati, nana mani fikirira paria. Maninawa tonanane kaiwasa etaroanso Sempaisi kaha fosa kontai ki wiro enari tonana kaha. ² Mewaitawang fisarawai tonanane ampa, wape meboi mearomi nendai. Ne mai mani, menemirong fituayai paria we ne tonanane tuti metata mano niari maninawa tonana foi weru mea. ³ Mewaitawanai weo nehu tarainei mani tarai niayai na ninai waroi weru mea, wape enehurorongfuisi mani niayai kefang ria mea na nana wa. Nanai doni ikutu kaiwo kariri mano niari maninawa kerira tonana foi ampa, yeyo; Na Seng Yesus Kristusi wonongne, todoni kontaio inontarai tonana nei sobu aiboifo! ⁴ Ampafe mefanduhi mea mani, mewaitawanai we yau kontai na enehurorongnei ifanduhi yau ria mea, ampafe na tane Seng Yesusi ne mambiriufo tuti ne wonongfo, ⁵ metawing inontarai nani to Saminsen warang rorong foa, ambori enerorong kerira wesasari foi sobu ne karirafo, pariao daraberahi weru ne sararifo, ambori nuaninufoi sobu mai ki, na rahida Sengnei daraberahi nai ma foi.

⁶ Meboromiwai fiebai funomai mani, beng kaha. Mewaitawana kahai e, kariri kaiwo netaweai dotu tofino, “Ragi kutu fuba kahai, wape wedaya tepungno fiati foi dautai sentenang.” Nana mani inontarai manei dohong sasari, mae kia karirafo we mea na jematiwai kiai. ⁷ Na rahida fubao esahui we rahida Paska foi mani, inontarai Yahudi fosa ehabi ragifo kiai weru ene munufo, tuti emung domba antung fo. Tonanai kontai mehahi inontarai dohong maninawa foi weru mea, ambori mewaworu aha tuti mene taraiwai toyari roti weragi kaha. Weo tarai, mene tarai kariri roti weragi kaha nani, tuti memararebanai. Weo Kristusi andino ne tarai wedomba antung Paska foi emuni wekorbani we tata ampa. ⁸ Ampafe mera ma toyari tatohonsua tane rahida fuba nani na tamararebanai. Tatohong suari na roti weworuo deinawi kariri taenemirorongno mirarebanai tuti wetarai fo. Dohonao tanari suari na roti memo weragi foi fe, amani ragio deinawi kariri taenemirorong kerira wesasari foi fe.

⁹ Na nehu kaiwo anatu raminde yenatuai fafong we mea mau wa, yeikaririai kawuru we mea ampa we wiro mefarao mandoni kontaio niari sasari maninawa fo fanai. ¹⁰ Fianai aino imadurai tonana ne, wiro imadu kariri inontarai siai weru jematiwai kaha tuti mano wiro etaroanso Allai kaha fosa kaha. Ea mani efau enari sasari toyari emaninawa funomai, ete euremi fiabai we rafoi, ete etatofa we ehamananapi, ete esomi we aririwang. Inontarai eweKristeni kaha nani saino wiro yeretawang mea we mehatai werusa kaha, weo masino merurai we mehatai weru inontarai tonana fosa mani, ne tarai toyari menayai na nunei aha kaha. ¹¹ Mae mano imadu karirisa weo mehatai werusa nesa mani, inontaraio eteyo ea mani eroaso Kristusi disa tuti ahusa we tane doroi na jematiwai disa, wape enari maninawa kerira foi, euremi fiabai we

rafoi, esomi we aririwang, etairiri inontarai, emayeru biriu, ete etatofa we ehamananapi. Inontarai eweKristeni tonana nesa mani, dohonao mekahefansa fanai.

¹²⁻¹³ Weo taraie inontarai siao eroaso kaha fosa mani, nehu mambiriufesai we ikutu kaiwo karirisa kaha. Allai meiri andino ne mambiriu tonana ne. Wape we mene inontaraio na jematiwai mani, todoni fino mantaung mea mehutu kaiwo karirisa kahai nina? Mene pari mambiriu tonana e? Todoni kontaio mehutu kaiwo karirisa! Na Sempaisi ne Kaiwofo, rabuang bei dotu deyo,

“Inontaraio enari fi karira fo, metatasa weru mea.”*

6

Paulusi deunau inontarai Kristeni fosa we wiwo etinggai ene doroi fosa we mangkutu kaiwo eweKristeni kaha fosa fanai

¹ We fiani e, manei na mea wekaiwo we ne doroi inontarai Kristeni manei, dinggairi to mangkutu kaiwo wiwo deroanso Allai kaha foi nina? We fiani e, wiwo dinggairi tonone ne doroi emararebana fosa ambori ehutu kaiwo kariri suru kahai nina? ² Mewaitawana kahai we Allai ne inontarai emararebana nesa mani ambori esobu mambiriu we ehutu kaiwo kariri nufi ne rai e? Ampafe masino mesobu mambiriu we menari tonana mani, we fianie menemitituai wiwo mewemambiriu we mehutu kaiwo kariri kaiwo wiwo maraba tonana kaha fo nina? ³ Mewaitawanai we wewainesa kontaio tane mambiriu we ambori tahutu kaiwo karirisa. Tonana mani kaiwo arora na nunei mani, wiwo fi maraba fine kaha. ⁴ Ampafe masino kaiwoariri tonana feai kawaria mani, we fianie meha kaiwo nanai we mangkutu kaiwo etaroanso Allai kaha fosa wei ne? Ea mani ene pari mambiriu na jematiwai we ehutu kaiwo kariri mea. ⁵ Metohong mamaya paria. Tofino! Masino tane doroi Kristeni wasa manea ewekaiwo wesu mani, manei na mea wiwo sewai we kiutu kaiwo

* 5:12-13 Ulangan 13:5, 17:7

karirisa kahai e? Wiro bireri sea kaha fe, todoni kontaio maneiru teai na mea esawai tonana rai! ⁶ Wape menari tonana kaha, mae manei wekaiwo we ne doroifo mani, doaria dinggai ne doroifo to mangkutu kaiwo deroanso Allai kaha foi aha nina. Tuti niari tonanai na kaiwasa eroaso Kristusi kaha fosa earomireafu.

⁷ Mewaiteta we mea fo teraio deinawiai we mene mambiriufeai aha kaha tuti metawai ampa. Wape ne beng sewa mani, manei niari ne karirafeai we mea, ete sofa mea we kiamanana mene fifo mani, menemboru terai. ⁸ Wape meaino metoari aha menari inontarai siai tonanai, amani menari karirafu wesa tuti metofasa. Tuti fininai tera kaha mae, menari we mene doroi inontarai Kristeni wasa.

⁹ Mewaitawanai kahai e, weo inontarai eharira fosa mani, wiro esobu katai na Allai ne Mananu rorong fo kaha? Dohonao menemitituai sarawa fe! Inontarai emaninawa funoma fosa, mano esomi we aririwang fosa, mano eriraua mae enayai ria wiwing ete mang siai nariai aha fosa, mang mano meninawa we mang siai tuti wiwingno meninawa we wiwing siai fosa, ¹⁰ mano ehamananapi fosa, mano euremi fiabai we ra fosa, mano emayeru biriu fosa, mano efaraise we etairiri kaiwasa siai fosa, mano etatofa we ehamananapi fosa, inontarai ninisa kiai wiro esobu katai na Allai ne Mananu rorong fo kaha. ¹¹ Tuti inontarai maneiru teai na mea, raminde nanai mene tarai tonana. Wape ninaia mani Allai yuairurang meara memararebanai na urengreafo ampa, tuti wedaya mea mebung riati ampa. Finanai kiai tane Dai Allai niariri na Seng Yesus Kristusi wonongfo, tuti na Allai Nuaninufufo ne mambiriufu.

Paulus deretawansa we ewaitawang wedua ene tarai fo iweru sasari maninawa foi

¹² Inontarai manea eteyo Allai feriri tata weru aibo i tasobui weo fikirira tanariri fo, donio emadu eteyo, “Inari fifiani kontai, ne bengfo ete karirafu, finanai mai we yau

kontai.” Wape wiro finani kiai kiai mai kaha. Tuti eteyo, “Inari fifiani kontai, mai we yau.” Wape we mantaung yau mani, imaya we itua nehu tarainei we niari maino finani kiai kaha. ¹³ Tuti emadu kontai eteyo, “Fiangne mani we taeneminei, tuti taeneminei we fi tatani nei.” Wape fi ani nani tuti taeneminei, Allai niaria wioru rai. Allai wiro niari tane tarainei we tanari maninawa kerira foi nai kaha, mae we Sempaisi terai. Tane tarainei mani, Sempaisi ne fi dine, tuti Sempaisi niai na tane tarainei. ¹⁴ Allai duwi Seng Yesusia suwi aha na marareha rorong fo. Tuti Allai nani kontai, na ne mambiriufu, ambori duwi tata tasuwi na marareha rorong foi aha ki.

¹⁵ Doroi meaine, mewartawanai we mene taraiwai mani, Kristusi ne taraifo wiwai aine, amani meweboyari riati. Tonana mani masi we tatohong Kristusi ne tarai nani wiwai we ambori weboyari ria wiwing diru fosa rai e? Todoni kontai bereri rai! ¹⁶ Mewartawanai we mandoni dino niai ria wiwing diru manei mani, wenani weboyari riati, amani une taraifo weboyaria finana. Weo Sempaisi medu deyo, “Wiwing manei tuti mang manei, urirau mani uweboyari.”*

¹⁷ Wape mandoni dino weboyari ria Sempaisi mani, Sempaisi Nuaninufu tuti inontaraifo nuaninufu uweboyari.

¹⁸ Mehatai weru maninawafoi, mewawu mea weruai. Weo sasari fuba nariri na nunei mani karira paria, wape sasari maninawa nei dino kiai karira pari sewa ne we tane tarainei. Mandoni dino niari sasari tonana foi mani, wedaya ne taraifo sodai karirafu paria. ¹⁹ Mewartawanai ampa, we mene taraiwai mani, Allai Nuaninu Mirarebana foi ne Munu Minohi Nai dine, toyari Munu Omi we Allai nai dine. Allai mantauni dino dohong Nuaninu nani we mea ne. Tuti mene taraiwai mani, mene fi dine kaha, mae Allai dino neni ne. ²⁰ Weo Allai wiori kutu meara

* 6:16 Kejadian 2:24

futuayai ampa. Ampafe menari sua mene taraiwai we metaparanding Allai nai.

7

Paulusi medu kariri fio jematifosa emadurai wei kariri tariraufu

¹ Fi imadurai aha mau nina mani, kariri fianai aino mesoi na mene kaiwo anatu fe we yau ma ne. Ampafe imadu mau yeyo, tarai, mang manei dena ria wiwing manei kaha mani, nanai denteng. ² Wape inontaraine wea mani etawansa kaha, mae enemirorongfoi sau we enari ne karirafo toyari maninawafo, ampafe ne mahikai mani eriraua, ambori mangfoi deitawang te ne wiwingfoi tuti wiwingfoi kontai deitawang te ne mangfoi. ³ Mangfoi todoni kontaio meinenang we dohong ne taraifo we ne wiwingfoi, tuti wiwingfoi kontai tonanai we ne mangfoi. ⁴ Wiwingfoi wiwo meiri wemambiriu we ne taraifo kaha, mae ne mangfoi kontai. Tonanai kontai we mangfoi, wiwo meiri wemambiriu we ne taraifo kaha, mae ne wiwingfoi kontai. ⁵ Dohonao ukatai wawera uru we uwemambewangfo waroi fanai. Masino ureo ambori une rahida we uwenadi pampang we Sempaisi mani, yo, ukatai wawera uru tourai tonanai. Wape mayea mani ukahefang suru aha, ambori Saminseni sobu katai we wedaya unari sasarifea kaha. Weo tarahio wiwo mewemambiriu we metawang meara waroi tonana kaha. ⁶ Fianai aino imadurai tonina ne, wiwo yemi mea we ambori mehatai wawera mea kaha, mae manta imadurai we mea terai tonana, masino metohong kariria mani, mahikai. ⁷ Tarai we ifaraise paria we yeyo todoni mani kaiwasanesa erirau kahai kariri yau. Yeo imadu tonanai wape, iwaitawanai we mambiriuo Allai dohonai we mansiari-mansiari fo masi kaha, amani manei sobu mambiriufo we na minohiforirau, tuti manei aha mani sobuai we na minohiforirau

kaha. Manei Allai dohong mambiriu toninai wei, manei aha mani sobuafo siai.

⁸ Ampafe we mano wiro merirau kaha wa mea, tuti wiwinawa mea mani, yeunau mea yeyo ne mahikai mani, wiro merirau kahai, kariri yau. ⁹ Wape masino metawang mea na metohong we wiwing ete mang wa kaha mani, meriraua. Weo meriraune mahikai sewa weru merirau kahai wape menemirorong niunung mea we metohong we mang ete wiwing aha fo.

¹⁰ Tuti we mano meriraua wa mea mani, imadu we mea tonina, wape wiro nehu kaiwo fine kaha mae Sempaisi dino dohong kaiwo nina ne. Amani, wiwingno riraua foi, dohonao dira ne mangfoi fanai. ¹¹ Wape masino diraria mani, dohonao rirau siai ahang fanai, ete daraberahi we ne mangfoi aha reto. Tuti mang manei wiro dira ne wiwingfoi fanai.

¹² Mae we mano siai wa mea mani nehu aunaufi nina, wiro Sempaisi kaha. Masino mang manei yoasoiaia, wape ne wiwing dautia foi wiro yoasoa kaha, mae ne wiwingfoi yoa we minohi riati pampang, nana mani wenani dohonao dira wiwingfoi fanai. ¹³ Tuti wiwingno yoasoa manei, ne mangno dautia foi yoasoa kaha, mae mangfoi yoa we minohi riati pampang, nana mani wiro wiwingfoi dirari fanai. ¹⁴ Weo mangno yoasoa kaha foi, Allai detioi we mirarebanai weo weboyari ria ne wiwingno mirarebanaia foi, we yoasoa fefe. Tuti wiwingno yoasoa kaha foi, Allai detioi we mirarebanai kontai, weo weboyari ria ne mangno mirarebanaia foi. Weo tonana kaha mani, une arikangfosa ahusa we arikangno ene pari Seng disa. Wape na wawafu manei yoasoi tuti niari kariri finanafo, nana mani arikangfosa emararebanai na Allai arongreafo.

¹⁵ Wape masino weyoasoa kahai nani deo dira ne mangfoi ete ne wiwingno yoasoa foi, nana mani mang

ete wiwingno roasoa wa wau, tawini niari kariri fianai aino enetituitafoa. Weo na mano yoasoa kaha foi dirari tonanane, mang ete wiwing yoasoa foi ketai weruri, tuti ne taraifo kesau. Wape, Allai sahu tata we na tariraufo taminohi ruhiai na mai. ¹⁶ Weo wiwingno roasoia wa wau, todoni fino boitawanai we wiro foriri nemu mangwai kahai nina, amani fatari we yoaso Kristusifo kaha e? Tonanai kontai we mangno roasoia wa wau, todoni fino boitawanai we wiro foriri nemu wiwingwai kontai tonana kahai nina?

Meminohi kariri todoni reantenang Allai sahu meara fo

¹⁷ Fianai aino mesobuai na Allai na reantenang fo, amani na rahida meroaso Kristusi kaharai fo, dohonao merurai karerai we meriwang ne tonanane fanai. Weo Sengnei dohongno manea we merirau, manea bereri, manea mewewoming, manea mewewoming kaha. Ne nanai kiai metararatai na mai. Kaiwo imadurai tonina ne, wiro we mea tera kaha, mae kaiwo ninai imadurai we jematinei kiai sentenang we todoni kontaio ambori etohong kaririai. ¹⁸ Ampafe masino manei na reantenang Allai sahui we yoaso Yesusi mani, wenani weYahudi tuti wesunatia mani, dohonao yurai we weYahudi ahang kaha fe. Tonanai kontai we mano weYahudi kaha foi, dohonao yurai we wesunati ambori weYahudi finana fe. ¹⁹ Weo manei wesunati ambori weYahudi, ete bireri ete, wiro wefiea kaha. Fi fuba sewa mani, ohong kariri te Allai ne Kaiwofo. ²⁰ Ampafe todoni kontaio mansiari-mansiari na minohifo titua kariri fianai aino sobuaia fo na mai, tuti dohonao yurai kareraifa we yiwang fi tonana ne fe. ²¹ Masino na reantenang Allai sahu wau tuti roaso Yesusi fo, rahida nanai wau wewoming mani, dohonao aromukuayai we ne tonanane fanai, mae munohi wewoming pampang to

(tonanai ki, wape masino wobu rang we tawingno wewomingfo mani, rurai we bohong kaririai na mai). ²² Weo woming manei Sempaisi sahui ambori yoaso Yesusi mani, tarahai atorai na nunei mani wewoming pampang, wape na tarai, inontarai wenani wiro wewoming we sasarifo ahang kaha, mae kesau ampa we weboyari ria Sempaisi. Tuti inontarai wiro wewoming kahai, rahida Sempaisi sahui we yoaso mani, rahida nani kontai i wewoming, amani wewoming we Kristusi. ²³ Allai wiori mea ampa tuti biaikutu meara futuayai ampa. Ampafe dohonao metohong mene taraiwaia wewoming we inontarai manei fanai. ²⁴ Doroi meaine, na rahida reantenang Allai sahu mea we meroaso Yesusi fo, rahida nanai memasi kahai. Manea mewewoming, manea bireri, manea meweYahudi, manea bireri, tuti fi siai wei fo. Ampafe na todoni feai kontaio, na meminohifo, mansiari-mansiari wau munohi kariri fianai aino wobuai na Allai nanai.

Aunau we mano erirau kaharai fosa; we denteng mani erirau fanai, mae bereri mani eriraua

²⁵ Kaiwo yeyo imadurai aha mau nina mani, yeyo imadu kariri mano mantoa wasa, amani mano erirau kaharai wasa. Ea mani wiro isobu kaiwofeai ria Sempaisi karirisa kaha. Tonanai ki wape, na Sempaisi aro yau fo, yuai yau we inontaraio yoaso di yau, ampafe kariri riraufo yohong kaiwo aunau kaririai toninai. ²⁶ Enehutituai we dadira fubao tasodairi na nufi nina, ampafe ne mahikai mani, meminohi kariri fianai aino mesobuaifara wa. ²⁷ Masino mane wau riraua mani, dohonao bira nemu wiwingwai fe. Mae mano rirau kaha wai mani, dohonao wera we wiwing fanai. ²⁸ Tonanai ki wape mano merirau kaha wa mea, amani bariboai ete kadawingwa mea, masino manei rirau mani, ne tonanane wiro niari sasari kaha. Wape anta imadu tonanane mani, yeyo ambori mekaharai weru

dadirafo. Weo na fuinina mani mano erirau nesa ambori esobu dadira bitoya rai.

²⁹ Doro! meaine! Fianai aino imadurai nina mani, enehutituai tonina: Tane rahidafeai fau ahang kaha. Ampafe na ninai to fongna mani, mano riraua foi, niari toyario ne pari wiwing. ³⁰ Tuti mano saia deidu foi niari toyari wirowiro sai kaha, mano firaise foi niari toyari firaise kaha, mano wiori fi foi niari toyari wiori finani we mantauni kaha, ³¹ mano urewa na fi nunei, niari toyari wirowiro enetituai kariri fi nunei ahang kaha. Weo waroi ahang kahai mae, nuo tawatioi nini ambori niai ki.

³² Yohong weai we mearomikuayai we fi nunei fianai. Mano rirau kaha nei mani ambori enetituai terai we fio na Sempaisi, ampafe yurai te we na fi niari fo Sempaisi eneoi. ³³ Wape mano riraua foi mani enetituai we fi nunei, amani yurai we niari kariri fianai aino wiwingfoi eneoa fo. ³⁴ Tuti nanai dohoni urewara wedaya enerorongfoi weboyari we Sempaisi kaha. Tonanai kontai we wiwingfosa. Wiwing mano rirau kaha foi ete kadawing sowaworua foi, i mani ambori enetituai terai we fio na Sempaisi, weo enetituai we ambori mesi, na ne taraifoitu na nuaninufoi, na Allai arongreafo. Wape wiwingno riraua foi mani, enetituai bitoya we fi nunei, weo yurai we ambori ne mangfoi eneoi.

³⁵ Fianai aino imadu kariri kiai tonana foi, wirowiro we yei wedua mea weru meriraufo kaha, mae imadu we mene bengfo terai, ambori na meminohi toa fo memasi tuti ambori meraria Sempaisi na menemirorong boyari.

³⁶ Wape masino bariboai manei enetituai we wirowiro niari mai turura kaha we ne wiwing da wei foi, tuti katu mani ambori wiwing nani wewiwing tawa, ete wirowiro sawani wei ahang kaha, ampafe enetituai we todoni mani urirau, nana mani, niari kariri fianai aino enetituitai tonana foa. Weo na tonanafo wirowiro niari fi sasarifo kaha. ³⁷ Wape mano rirau kaha foi enetituai na mantauni enerorong ketui foi

kiutuai we wiro rirau kaha, tuti wemambiriu we sawani wiro dohong sasari kaha, inontarai nani kontai niari ne bengfo. ³⁸ Ampafe tanang tofino, manei rirau mani beng, mae rirau kaha mani, nanai beng sewa aha.

³⁹ Wiwingno riraua foi mani wiro kesau kaha, weo weboyari pampang ria ne mangfoi fo rai. Mae masino mangfoi mireha weruia mani, wiwingfoi kesau finanaia. Ampafe eneo mang manei we dauti aha mani towea kaha. Kutu na fino rirau kariri fianai aino Sempaisi dawi wea fo, amani dau mangno yoaso Yesusi manei. ⁴⁰ Wape we yau mani, wiwing nani rirau ahang kaha mani, piraise sewa rai. Mantaung yau enehutituitai tonana. Wape enehutituitai we fianai aino imadurai ninai, Sempaisi Nuaninufoi dino sensoni yau we enehutituitai tonana ne.

8

Kaiwo kariri fiangno ohonai we aririwangfoi, tatani ete nana fanai

¹ Ninaifa mani, yeo imadu kariri fiangno inontaraine etohonai we aririwangfoi fo. Meteyo, “Tawaitawanai weo tata kiai tasewaia tahai ampa.” Wape awai tonana nei wedaya inontarainesa enemirorong dedai. Mae taenemi-wawufo aino dohong inontarai ewemambiriu tuti etoaria mutu. ² Mano enetituitai we deyo deitawang maino fifiani konta foi, wenani dei funomai weo wiro deitawanaia mai kaharai. ³ Wape mano enewawu Allai tarai foi, Allai deroanso wenani.

⁴ Ampafe kariri fiangno ohonai we aririwangfoia fo mani, tawaitawanai we aririwang nanisa, deinawi fio we-tarai kaha tuti anture watioi kaha fo. Weo tawaitawanai ampa we Allai mani mansiari kawuru, wiro seng siai manei ahang kaha. ⁵ Tarai, seng tarai kaha foi bitoya paria. Bitoya pariao inontaraifosa esahusa we ene seng we esomi

wesa, manea na rorafaisi tuti manea kontai na nunei. ⁶ Tonanai ki wape, we tata mani, tane Allai mansiari kawuru, amani andino tasahui we Dai ne. Andino niari fifuba nini kiai ne, tuti taminohi tatarang nina mani we meiri kawuru. Tuti tane Sengnei kontai mansiari, amani Seng Yesus Kristusi. Na Seng Kristusi nini dino Allai niari fifuba nini kiai ne, tuti andino wedaya mani taminohi tatarang nina.

⁷ Kaiwone tonanai, wape inontarai taroasoia ne tata, manea ewaitawanai mai tonana kaha. Manea raminde nanai esomi we aririwangfoi, ampafe paria ninai enemituaitai eteyo, fiangno ohonai we aririwangfoi we omi wei nai fo mani, aririwangfoi ne fiang fine. Ampafe etani aha mani enumiruinso na enemirorong ketui fuisi toyari enari sasari, weo eroasofo mutubaru kaharai fefe. ⁸ Wape tawaitawanai we wiro fiangne aino wedaya taweboyari ria Allai ne kaha. Ampafe tatang ete bireri teaio wiro finanai kia fieai we tata kaha.

⁹ Tonanai ki, wape metanansiau kontai, we dohonao na meroasoiaia mutu tonana fo, wedaya menari fio ambori ne tarai wewaitepari we tipa tane doroi eroasoia turura kaha fosa, we enari sasarifo fe. ¹⁰ Weo enehutituai tonina, tarahai mene doroiyo yoasoia mutu kaharai manei, amani mano deitawang rang Kristusi na mai kaharai foi, deti mano mewartawanai na mai wa mea meminohi metampi na munu kaiwasa esomi we aririwang nai foi, tuti na tonanane wedayari dang fiang tonana fo kontai. Tuti na tonanane, enerorong ketui fuisi disani toyari dohong sasari fenanai, weo na enerorong ketui foi enetituai ang fiang tonana mani, sasari fine. ¹¹ Nana mani na tonanane, mano meroasoiaia mutu wa mea mewedaya mano yoasoiaia mutu kaharai foi, amani mene doroi mano Kristusi mireha wei konta foi, sodai karira pari fo. ¹² Masino menari fisarawai tonana feai we mene doroi eroasoiaia

mutu kaharai fosa, tuti mewedaya enemirorong ketui foi wekahai, nana mani metohong sasari we Kristusi. ¹³ Ampafe we yau mani, yang funomai wiro kia sasari we yau kaha mae, masino fiang yang fo wedaya nehu doroifoi sawai to sasari rorong foi mani, wiro yangno andowa taraifoi ahang kaha, ambori iwedaya nehu doroifoi sawai to sasari rorong foi fanai.

9

Paulusi medu tutiri kariri werasulifo tuti kariri ne mam-biriu na werasuli nana

¹ Tofino, yau mani, rasuli di yau kaha e, ete ikasau na Sengnei kaha e, tuti wiro iwati Yesusi, tane Sengfoi, na urehureane kaharai e? Bereri kontai kai! Weo tarai iwati Yesusi tuti yuai yau we ne rasuli ampa. Weo na fio iru we Sempaisi fo, wedaya meroasoai ampa. ² Masino inontarai siai etato yau we iwersuli wesa kahai kontai ki, wape iwaitawanai we mea mani meroa we yau tonana rai. Weo meroasoai ampa, ambori mewefiainawiai kariri yau we mandoni kontai, we yau mani, Sempaisi ne rasuli di yau.

³ Masino inontarai maneiru teai na nana wa esahufora yau mani, nehu kaiwo imadu tutu yau finina. ⁴ Tofino, rasuline amea mani, wiro amene mambiriufesai we ame-sobu mereha unung tuti fiang ria mea na fi ameru ne kaha e? ⁵ Tuti tofino, amene mambiriufesai we amerau wiwing Kristeni tuti ameriasa na rang rorong ameraoa fo kaha e? Weo rasuli siai fosa, toyari Seng Yesusi ne tahatuifosa tuti Petrusi enari tonanaia. Ampafe amea mani siai werusa re? ⁶ Ete tarahi menemitituai meteyo, na rasulinesa kiai, yau tuti Barnabasi aumeiri auruino wiro ausobu fiang ria jematine fanai, mae aurufi siai fo we ambori ausobu fiang demoyarai we auru fo ne?

⁷ Tofino, afai mamuna nesa etontai we emamuna mani, mantaunsa ebai berasa we etontai emamuna fo rai e?

Tuti mano niari romifoi wiro dangno fisanang nana kaha e? Tonanai kontai we mano dehung sapi ka ne uifoi, i kontai ambori dunung ui nani konta kaha e? ⁸ Fianai aino imadurai tonina ne, kaiwo inontaraine emadurai tera fine kaha, mae Hukumio Allai dohonai we Musai foi kontaio dotu tonanai. ⁹ Weo na Sengnei ne Kaiwone soi toninai:

“Sapio fiata inontarai yufi na romifoi fo mani* ,

dampi kontai, wiro kobu wedua borongfo fanai.”*

Kaiwo dotu tonanane, sapifoi dino Allai urengfo nayai nai ne ne? ¹⁰ Ete kaiwo nanai dotu we tata re? Tarai kaiwo nanai dotu we tata. Weo mano yufi na romi patibu foi tuti mano diri patibufoi weru nenggaingfoi, urufi tonanafo todoni kontaio unemitawanai we ambori usobu fianai aino unari nanai weai ki. ¹¹ Ne tarai toyari aibongno ikafari na romifoi tifu webong ampa. Tonanai kontai Kaiwo Mahikai fo amehafarerawai we mea ampa tuti meroaso Kristusi ampa. Nanai deinawiai weo todoni kontai amene mambiriufeai we amesobu fieai ria mea, weo amewuwu Kaiwo Mahikai fo we mea fefe. Ampafe masino amesobu fieai ria mea we mefata amea nayai, toyari fiang ete fi siai wei fo, nana mani amenari marabafo karerai we mea re? ¹² Masino mangfata siai ene mambiriu we etutang mea we fi tonana fo, nana mani amea kontaio amene mambiriufo fuba sewa aha we ametutang mea we fi tonana fo kontai.

Wape wiro amenari ne tonanafo kaha. Na dadira doni kontai amesodaira fo ametawang amea terai, wiro ametutang we fi toyari fiang na mea kaha. Amenari tonanai weo dohonao na fi ametutang weai ria mea nanai wedua mea weru meroaso Kristusi ne Kaiwo Mahikai fo fe. ¹³ Mewaitawanai ampa, weo mano erufi na Allai ne Munufoi sa mani, esobu ene fiangfo na fi eru na ne

* 9:9 Amani, ‘sapio sahariroya patibu we taraifoifoi tifating weru nenggaingfoi’. * 9:9 Ulangan 25:4

Munufoi nanai. Tuti mano erufi na mesbao nunung korbani we Allai nai foi mani, esobu fi korbani nanai kuteai we ene fiangfo tonanai kontai. ¹⁴ Tonanai kontai na fianai aino amenari nina. Sempaisi kiutuai ampa we mano amewuwu Kaiwo Mahikai fo amea mani, todoni kontaio amesobu amene fiangfo na inontaraio amewuwu Kaiwo Mahikai fo wesa nanisa.

¹⁵ Tonanai ki, wape nehu haki we isobu fi ria mea wa mani, wiwo yohong kariri kutea kaharai. Tuti fianai aino isoi tonina ne, wiwo enehurorong we ambori mefata yau toyari isobu doi ria mea kaha. Weo fio enehukandoria fo mani, paria ninai iwuwu Kaiwo Mahikai fo arora, wiwo yutang mea we fieai ete doi kaha. Mae mebai yau weo iwuwu Kaiwo Mahikai fo we meafo mani, fi enehukandoria fo nanai nai weru yau, tuti enehutituai nana mani ne mahikai sewa we yau mani, imerehara. ¹⁶ Wape na iwuwu Kaiwo Mahikai fo ninai, nehu fieai we iboiwawa arohu wea kaha. Weo finanai Allai dino demi yau inari ne, ambori todoni kontai iwuwu teri. Mae iwuwu Kaiwo Mahikai fo kaha mani, isobu ne karirafo paria. ¹⁷ Weo masino mantaung yauno yawiai we iwuwu Kaiwo Mahikai fo tonana ne, nana mani enehutawanai we ambori isobu fiembaitafo na fi inari nanai. Wape iwuwu Kaiwo Mahikai fo nanai, wiwo na mantaung yau nehu awiafo tera kaha, mae finanai fio Allai sahu yau weai we inariri ne. Ampafe imaya ete imarira teaio, todoni kontai inariri. ¹⁸ Tonana mani, fiembaitai fianai aino isobua ne? Fi Allai dohonai we fiembaitai we yau mani, demi yau we iwuwu ne Kaiwo Mahikai fo arora, wiwo isobu fieai na inontarai manei we fiembaitai we yau kaha.

¹⁹ Yau mani woming di yau kaha tuti inontarai manei ne yau kaha. Tonanai ki, wape inari yaua iwewoming we kaiwasanei kia ampa, ambori na tonanane ika kaiwasa bitoya we Kristusi. ²⁰ Ampafe we inontarai Yahudi fosa

mani, inari yau toyari Yahudi, ambori na tonanane ikasa we eroaso Kristusi. We mano etohong kariri Hukumio Allai dohonai we Musai fo na mai fosa mani, inari yau kontai toyarisa we yohong kaririai na mai kontai (wape tarai to, Hukumi nanai wiro wemambiriu we yu yau ahang kaha). Inari tonanafo ambori ika inontarai nanisa we eroaso Kristusi. ²¹ Tuti we Yahudi kaha fosa mani, inari yau toyarisa, amani inari toyari wiro yohong kariri Hukumi Musai foi kaha, ambori na tonanafo ikasa we eroaso Kristusi. (Wape na inari tonanafo, dohonao manei deitarahio yohong kariri Allai ne Kaiwofo kaha fe, yau yohong kaririai na mai, amani kariri Kristusi ne Kaiwofo.) ²² Tonanai kontai we mano ene eroasofo mutu kaharai fosa, inari yau toyarisa, amani wiro inari fio tarahai dohonsa etawai tono sasari rorong fo kaha. Ambori na tonanane ifatasa we eroaso Kristusi. Ampafe, tanang tofino, we mandoni kontai, na eminohi toa fo, inari yau toyarisa, ambori na rang todoni kontaio inari fo, wedaya inontarai manairu teai nasa eroaso Kristusi. ²³ Fi inariri kiai tonana foi, inariri we Kaiwo Mahikai na Allai fo, ambori efau eroasoai, tuti yau kontai ambori isobu moanafo riasa kontai.

²⁴ Mewaitawanai ampa, weo kaiwasa bitoyao emito pisa fosa mani, mansiari kawuru andino sobu fiembaitafo ne. Ampafe mandoni wau kontaio rurai we muto na mai, ambori wobu fiembaitafo. ²⁵ Inontarai emito pisa fosa, tuti inontaraio ewawoai na fi siai wei fo konta fosa, mansiari-mansiari yurai we sobu aunau kariri fianai aino ehutuai kariri todoni ewawoai toa fo. Mano enari tonana fosa, enemirorong we ambori esobu fiembaitafo, amani fiembaitaio katu mani woru fo. Wape tata mani tarurai we tasobu fiembaitaio wiro woru na wea kaha fo. ²⁶ Tonana mani irurai we imito na mai, wiro toyari manei mito funoma kaha. Tuti irurai toyari mano ewawoai na

etuhung fosa, yau kontaio wiro ituhung funoma kaha. ²⁷ Ampafe irurai paria we itawang nehu tarainei tuti yeunauwi na tapapa paria, inariri wewoming we yau we dohong kariri fiani aino yawi wea fo, paria dohong kaririai na mai. Inari tonanai we imatai dohonoa irurai paria we iwuwu Kaiwo Mahikai fo we inontarai siai, wape mantaung yau wiro isobu fiembaitafo ria Allaifo kaha fe.

10

Paulusi deunau jematifoi kariri fi karira fafongfa Yahudifosa esodairia foi, na fi karira enariri fo

¹ Ampafe, doroi meaine! Yeo todoni kontaio wiro meserawawera kariri fianai aino raminde tane werengfosa era ria Musai fo esobuaja fo na rahida ewawu weru nu Mesiri foi. Aisiyang kafafe foi wiwiainsa tuti era kutu rawanangfoi na katai sirahia foi. ² Ne tarai kariri tata, we na tawebaptisifo taweboyari ria Kristusi tuti tarariati, ea kontai, na fianai esodairai nanai, amani na kafafe wiwiainsa foi tuti na era kutu rawanangfoi, deinawiai we ea kiai eweboyari ria Musai tuti era riati. ³ Ea kiai Allai mantauni dohong fiang masi fo wesa we etang, ⁴ tuti dohong mereha masi fo kontai we etunung, amani mereha deda na kamiei mirarebanai weririasa foi. Kamiei nani mani Kristusi mantauni dine. ⁵ Tonanai ki, wape ne efaufosa Allai firaise wesa kaha, nanai wedaya emarareha na rang rabuang tuti ene taraifo wiatai na rang rorong era naya fo na katai sirahiai wekamamiei nani.

⁶ Finanai we fiainawiai we tata, we deretawang tata ambori fi kerira enariri tonana foi wiro tatohong wei we tanariri fanai. ⁷ Ambori wiro tata kontai, tasomi we aririwang kariri tane riria Israelifosa manea fi enaria fo fanai. Kariri kaiwo rabuang bei dotu deyo,

“Ainanaya kaiwasafosa eminohi etampi etunung tuti emahai we esomi we aririwangfoi.”*

⁸ Dohonao tanari toyari efau nasa we emaninawa funoma fo fanai. Weo na emaninawa funomai nanai wedaya ewe-23.000 emarareha na rahida boyari. ⁹ Tata kontai dohonao tateyo tatitua we Sempaisi karirisa fanai, weo mano enari tonanai wedaya tawai emamuna ehararisa tuti emararehara. ¹⁰ Tuti wiro tahutu Sengnei na taen-emirorongne kariri manea nasa fo fanai, weo enari tonanafo wedaya wewaio kia marareha foi miunsa.

¹¹ Fi kiaio esodairi nani we fiainawiai we tata kiai, tuti fi-nanai esoi kaririai kontai ambori wefiainawiai we tata tuti deretawang tata, amani mano tanayai na nufi rerai we kiai nai fe nini tata. ¹² Ampafe mandoni wauno enemutituai we boaria mutua mani, wenani wau bonansiau ambori wiro tawa fanai. ¹³ Wiro meiri wau wodai fi weanggari wau tonana fo kaha, mae inontaraine tata kiai, fi weanggari tata we tanari sasarifo bitoya tasodairi tonanai. Tuti Allai dohong kariri ne Kaiwofo na mai, ampafe wiro sua fi weanggari tata fo fuba sewa tane mambiriufu kaha rai. Wape na rabuang bo mane wobu fi weanggari wau we tawa foi mani, rabuang bonani kontai Allai ambori dohong rang we wau, ampafe wemambiriu we tawang wau na ne tonanafo ambori boaria mutu ki.

Meweboyari ria Allai terai, wiro ria aririwangfo konta fanai

¹⁴ Ampafe doroi enehuwawu meawa meaine, todoni kontaio wiro mesomi we aririwangfo fanai. ¹⁵ Imadu we mea mau ninai, imadu we mea kariri inontarai esawai, weo iwaitawanai we mesawai fefe. Ampafe fianai aino imadurai we mea mau ninai menemitituai kaririai. ¹⁶ Rahida tatunung angguri na perjamuangfoi we taaromio kariri Kristus ne rikao tiwowu we tata na

* 10:7 Keluaran 32:6

aitabafoi nanai, tatohong mahikai we Allai tuti tatunumi ruhiai. Nanai deinawiai weo tata mani Kristus ne inontarai di tata, inontaraio feriri tata na ne mararehafoi. Tuti na tababau rotifo tuti tatang ruhiai nanai, taaromio kariri Kristusi we mireha na aitabafoi nanai. ¹⁷ Rotifo boyari kawuru andino tatani ne, amani kariri Kristusi ne taraifoi. Finanai deinawiai we tata tafau, wape taweboyari na Kristusi.

¹⁸ Mewati inontarai Yahudi fosa re? Amani mano etohong fi we korbani we Allai na mesbafoi tuti etani fosa, tuti na tonanafo eweboyari ria Allai tuti esomi wei. ¹⁹ Metafu fianai aino imadurai we mea mau nina e? Fiang ohonai wekorbani we aririwangfoi, ete aririwangfoi mantauni, finanai wiwo wefiea kaha. ²⁰ Tonanai ki, wape fianai aino mano esomi we aririwangfoi, korbani etohonai we aririwang esomi wei foia mani, tarai ampa we finanai etohonai we nuaninu karira fosa, wiwo we Allai kaha. Tuti imaya we meweboyari ria nuaninu karira nanisa kaha. ²¹ Mea kontai, wiwo metunung Sempaisi ne angguri mirarebana foi tuti metunung nuaninu karira fosa ene fifo konta kaha. Tuti wiwo metang Sempaisi ne rotifo tuti nuaninu karira fosa ene fiangfo konta kaha. Ampafe todoni e metampi tuti metunung ria inontarai na ene fio esomi we nuaninu karira fosa, akawuru wori meteyo mesomi we Allai? ²² Ete memaya we tanari Sempaisi enerorongfoi pirahai na fisiaio taenemirorong dohong wea fo ne? Ete tarahai taenemitituai weo tawemambiriu sewari e?

Aunau kariri todoni ang fiangno ohonai we aririwangfosara fo

²³ Inontarai manea eteyo Allai feriri tata weru aiboi tasobui weo fikirira tanariri fo, donio emadu eteyo, “Inari fifiani kontai, ne bengfo ete karirafo, finanai mai kontai.” Wape wiwo finani kiai kia mai kaha. Tuti eteyo, “Inari

fifiani kontaio, mai.” Wape wiro finani kiai fiata wawera tata kaha. ²⁴ Dohonao mansiari-mansiari wau rurai terai we mantaung wau fanai mae, rurai we fata inontarai siai kontai.

²⁵ Andowa tarai doni kontai meworiri na kondiro-rafoi, metani ki. Tuti menemiwawera weai mani, dohonao metutang berahai we finanai etohonai kawuru we aririwangfo ete bereri e, ambori wiro metani na mearomikuayai na menemirorong ketui wai kaha. ²⁶ Weo, “Nunei tuti fi kiai niayai nai foi mani Sempaisi ne fi dine.”*

²⁷ Masino inontarai yoasoa kaha manei wenoti mane wau we bampi riati, tuti roa we ne noti nani, nana mani fianai aino meinenamai we murang fo bangna. Wiro aromukuayai na enemurorong ketuio denteng wai tuti wiro butang wawerahaifa we kia fiang nanai na doni ma fo fanai, toyari etohonai kawuru we aririwangfosa ete bereri e. ²⁸ Wape masino manei deikaririai we wau deyo, “Fiang ninai fiangno ohonai kawuru we aririwangfoia fine,” nana mani wiro bang fanai, weo enemutituai kariri mano deikaririai nani ne yoasofo tuti enerorong ketui foi. ²⁹ Imadu tonanafo, wiro we wauno enemurorong ketui wea ne kaha, mae we mano deikaririai we wau wai enerorong ketui foi terai. Weo we tata mani tatani ete bereri e, wiro wefiea kaha.

Mae, tarahio inontarai manei medu deyo, “Na Kristusi ikasau we inari fibeng funomai. Tonana mani we fianie inontarai siai enerorong ketui foi wedaya wiro inari fi beng fo funomai kariri iroasoane kahai nina?” ³⁰ Tuti deyo, “Masino ifiai Allai yohong mahikai wei we fiangfeai, tuti yang fiang nanai, we fianie inontarai siai dinggai yau we fiang yang fo nina? Weo fiang nanai yohong mahikai tutirai we Sempaisi ampa.” Tarahai manei medu tonana.

* 10:26 Masmuri 24:1

³¹ Ampafe yeyo toninai, metampi ete metunung, ete fifiani aino menari wa, finanai kiai menari na mai, ambori inontarai siai etaparanding Allai. ³² Metitua we fi menari wa ambori mewedaya inontarai siai etawai tono sasari rorong fo fanai, amani we inontarai Yahudi fosa ete we inontarai Yahudi kaha fosa, ete we Allai ne jematifosa re. ³³ Na fi tonana ne merurai we menari kariri yau, weo yau mani, irurai we na fi mai inari fo, wedaya kawasafoi kiai efaraise. Weo wiro irurai we isera we finehu kaha, mae fi isera wea mani ambori mandoni kontaio sobu mai, amani sobu faririfo ria Allai.

11

¹ Ampafe metohong kariri inari toa ne. Weo yau kontaio yohong kariri Kristusi niari toa fo fefe.

Kaiwo kariri wiwingnesa fi enari kariri ene koangfoi na rahida ewenadi

² Ifiai mea weo na fifiani kontai mearomio yau tuti metohong kariri nehu kaiwo aunau kariri koang jematio yohonaifa we mea wa fefe. ³ Wape yeyo mewaitawang fieai kontai aha, amani mano wenunggamiei we mangnesa kiai mani Kristusi. Tuti mano wenunggamiei we wiwingfoi mani ne mangfoi. Kontai mano wenunggamiei we Kristusi mani Allai. ⁴ Mang manei wenadi ete medu Kaiwo Sempaisi dohonai wei fo na kaiwasa bitoya foi earomireafo tuti sensang wedua nungfo mani, wenani dohong mamaya mano wenunggamiei wei foi, amani Kristusi. ⁵ Tonanai kontai we wiwingfoi, masino wenadi ete medu Kaiwo Sempaisi dohonai wei fo na kaiwasa bitoya foi earomireafo, wape sensang wedua nungfo kaha mani, wiwing nani dohong mamaya mano wenunggamiei wei foi, amani ne mangfoi. Niari tonana mani karira paria, ne tarai toyari dei nungfoa fenanai. ⁶ Weo wiwing manei na ne tonanane wiro yoa we sensang wedua nungfo

kaha mani, todoni kontaio kepeng pariaia tawawa. Wape we wiwingnesa manei dei nungfo ete kepengna tawawa mani, finanai kia mamaya wei paria. Ampafe ne mahikai mani sensang wedua nungfo terai. ⁷ Wape mangnesa mani esansang wedua enumifo fanai. Weo mangnesa mani eteinawi kariri Allai mantauni tuti ne sambewaraiwo dadai fo. Wape wiwingfosa mani Allai dohonsa we ene mangfosa ene sambewaraiwo dadai fo. ⁸ Weo mangnei wiwo Allai niariri we wiwingnei kaha, mae niari wiwingnei we mangfoi. ⁹ Tuti mangnei mani wiwo Allai niariri we wiwingfoi kaha, mae andino wedaya Allai niari wiwingfoi wei ne. ¹⁰ Ampafe nanai wedaya wiwingfoi todoni kontaio etabung wedua enumifo, weo finanai wefiainawiai kariri mano wenunggamiei wei foi, amani ne mangfoi. Kontai weo wewai ewati meu fosa ewaitawanai we wiwingfoi deto ne mangfoi na mai.

¹¹ Tonanai ki, wape mano taroaso Sempaisine tata mani, tawaitawanai wiwo wiwingfoi siai tuti mangfoi siai kaha. ¹² Weo kariri reantenang pari fo, wiwingfoi Allai samui na mangfoi, tuti mayea mani mangnei saubau-nunggamiei na wiwingfoi. Tuti finanai kiai na Allai ma.

¹³ Mantaung mea menemitituai kaririai, wiwing manei wenadi we Allai na kaiwasa bitoya foi arongreafo, wape wiwo sensang wedua nungfo kahai tonana mani, mai ete bireri e? ¹⁴ Kariri fianai aino tata kiai tawaitawanaia fo, amani kariri tane koangnei mani, mangnesa etua enumifo dawariroi mani, mai kaha mae kia mamaya wei paria. ¹⁵ Wape we wiwingnesa enumirandaungfo dawariroi mani, kia sambewaraiwo dedai wesa. Weo enumirandaungfo dawariroi tonana mani, Allai niari we wedua enumikamieifo.

¹⁶ Masino manei yoa we kaiwo nina kaha mani, fio yeo yeyoaifa mani, yau tuti Allai ne jematinei kiai wiwo

amemadu kaiwo siai feai ahang kaha, weo fininai aino kariri tane koangnei tanari ne.

Fisarawaio jematifosa enari na perjamuangfoi

¹⁷ Kariri fio yeyo imadurai aha mau nina ne mani, wiro ifiai mea kuteai konta kaha. Weo mefanduhi mea we mewenadi mani, fi menari na nana fo kia mai kaha mae kia karira bitoya paria. ¹⁸ Weo ne fuba sewa ne mani, na mefanduhi mea we mewenadi tonana, meweboyari kaha, amani manea siaia, manea kontai siaia. Kaiwo tarahuwai tonina ne, enehutitui tarahai kaiwo tarai fine. ¹⁹ Tarai ampa weo meweboyari kahai tonanai, ambori waitawanai na mai we mandoni meaino metohong kariri ne maifo tuti Allai eneo mea. ²⁰ Na rabuang bo mefanduhi mea we mearomio Seng Yesusifo na metunung angguri tuti metang rotifoi nanai, wiro menari na mai tuti tarai kaha. ²¹ Weo metang perjamuangfoi nanai, wiro metamangna metatorai na mai kaha, mae mansiari-mansiari wau biriu we mantaung wau ka fiangfo siai. Wedaya manea es-
obu fiang kaha ambori ewawisi, wape manea kontai awa emayeru we etunung angguri bitoya fefe. ²² We fianie menari tonanai nina? Mene pari munu we metampi tuti metunung nai e? Ne mahikai mani metampi na mene munufo akawuruwo, ambori mera wa we metang perjamuangfoi ki. Ete fianai aino menari tonana fo, merurai we menemirireu Allai ne jematifoi tuti metohong mamaya inontarai ene pari fi na mea fosa re? Na toninane yeyo imadu fiani we mea aha mau? Ifiai mea ete bereri e? Todoni kontaio ifiai mea kaha!

²³ Weo fianai aino isobuai ria Sempaisi mantauni fo, finanai yeunauwai we mea ampa, amani na diru bo Seng Yesusi manei dewayani fo, kia rotifo ²⁴ tuti dohong mahikai tutirai we Allai, mayeai fiobabau rotifo tuti medu deyo, “Nehu tarainei dinini, nehu tarai nini dino yohoni

we mea ne; menari kariri fininai pampang we mearomio yau.”²⁵ Tonanai kontai we anggurifo, etampia kaifo kia nofio esoni angguri nai foi, medu deyo, “Angguri nini mani Allai ne Kaiwo Arerai Waworuo tebhiri na nehu rikanei dine, amani rikao tiwowu we mea nei. Metunumi. Menari fininai pampang we mearomio yau.”²⁶ Weo rahida bodoni kontaio metang ne rotifo tuti metunung ne anggurifo tonana mani, metainawi kariri Sempaisi ne mirehafo finanai, paria daraberahi nai aha ma fo.

²⁷ Ampafe mandoni dino dang rotifo tuti dunung anggurifo na enerorong mesi kaha mani, wenani dohong sasari we Sempaisi, amani Sengno dohong ne taraifo tuti ne rikafoi we feriri inontaraine tata foi. ²⁸ Ampafe mansiri-mansiri wiwo da wa dang rotifo tuti dunung anggurifo kaharai mae, titua kariri mantauni akawuru wo, weo niari finanai na masi ete bireri e. ²⁹ Weo mandoni dino dang rotifo tuti dunung anggurifo funomai, amani wiwo enetituai sauarai we finanai deinawi kariri Sempaisi ne taraifo kaha mani, wenani ne tarai toyari dang tuti dunung Sempaisi ne aiboifo. ³⁰ Ne tonanane wedaya maneiru teai na mea emaninang ete efanahang, tuti manea kontai emarareha. ³¹ Wape wiwo tatang rotifo tuti tatunung anggurifo kaharai mae, tatitua kariri tata akawuru wo, nana mani tasobu aiboifo ria Allai kaha. ³² Wape Allai dohong aiboifeai we tata mani, finanai we deunau tuti fiata tata, ambori wiwo tasobuo aiboio meinenamai we bioi nunei nai foi kaha.

³³ Ampafe doroi meaine, masino mefanduhi mea we metang rotifo tuti metunung anggurifo mani, metamang wawera mea, wiwo manea metampi fafong weru manea fanai. ³⁴ Masino mane wowisi mani, bampi na nemu munufoi akawuru wo, ambori mefanduhi mea metang rotifo tuti metunung anggurifo na mai, tuti na tonanane wiwo kia aiboifo we mea kaha.

Kariri fisiai wei fo mani, kio yontai mau wo, ambori yeisaharai we mea ki.

12

Paulusi medu kariri Fi Maio Nuaninu Mirarebanai dohonai we inontarai taroaso Yesusi ne tata ambori tabiriu we tarufi wei (robong 12-14)

¹ Doroi meaine, fianai aino yeo imadu kaririai aha mau nina mani, kariri Fi Maio Allai Nuaninufoi dohonai arora we mano taroaso Yesusi ne tata. Fi Mai nanai irurai we ambori wiro meserawawera kariri ne wetaraifo fanai. ² Mewaitawanaifa weo raminde metaroanso Allai kaharai fo mani, metau funomai we aririwangno ene pari anseng fosa we mera riasa. ³ Nanai wedaya yeo yeikaririai we mea, ambori mewaitawanai weo Allai Nuaninufoi sensoni manei mani, todoni kontaio wenani wiro deikanggani Yesusi, toyari deyo, “Karira we Yesusi,” tonana kaha rai. Tonanai kontai we mandoni dino Allai Nuaninufoi sensoni kahai, wenani wiro biriu we deyo, “Yesusi mani Seng dine,” tonana kaha.

⁴ Fi Maio Allai dohona fo masi kai kaha, wape finanai na mansiari, amani Nuaninu Mirarebana foi. ⁵ Fi bitoya inontaraine tanari we tafata Sempaisi naya fo masi kai kaha, wape finanai kai we tafata Seng mansiari, amani Seng Yesusi. ⁶ Tuti mambiriuo tata kiai tasobuai we tarufi we Sempaisi fo bitoya, wape mano dohong mambiriu tonana foi kiai, na Seng mansiari, amani Allai.

⁷ Mae we mansiari-mansiari na tata, Nuaninu Mirarebana foi sensoni tata tuti dohong ne Fi Mai fo we tafata mano tararia Kristusi ne tata kiai. ⁸ We manei mani, Nuaninu Mirarebana foi dohong mambiriu wei we medu mani, ne kaiwofo sewai paria. Tuti we manei siai mani Nuaninu Mirarebanai nani kontai dohong awai wei ambori deitawang kariri Allai ne Kaiwofo na mai.

⁹ Nuaninu Mirarebanai siari nani kontai dohong mambiriu we inontarai manei siai aha ambori yoasoai na mutu ambori Allai niari fi wemambiriu paria. Mae we manei siai aha mani Nuaninu nani dohong Fi Mai wei ambori wemambiriu we niari kaiwasa ebeng weru ene maninangfo. ¹⁰ Mae we manea siai aha mani, dohong Fi Mai siai kontai wesa amani, manei sobu mambiriu we niari fitantumafu, manei aha mani wenabi ambori medu kariri Allai ne dawiaio deinawiai weia fo. Manei siai kontai aha mani sobu mambiriu we deitawang kariri fianai aino na Allai Nuaninufufo tuti doni aino na nuaninu kerira foi fo. Manei siai aha mani sobu mambiriu we medu kaiwo aisei fo, tuti manei siai kontai sobu mambiriu we deisaha kariri kaiwo aisei nanai. ¹¹ Fi fuba nanai kai Nuaninu Mirarebana foi mesiri dino dohong Fi Mai tonana fo we inontarai nanisa esobua ne. Dohonai tonanai we mansiari-mansiarifo kariri Nuaninufufo ne dawiafo terai.

Kaiwasa na Kristusi ne jematinei mani, ne tarai toyari Yesusi ne tarai dine, amani weboyari wape ne ureng, warang, aweng tuti fi siai wei fo

¹² Tane tarainei mani, boyari, wape ne aweng, warang, ureng tuti ne tarai siai wei fo. Tane tarainei bitoya tonanai, wape weboyari kawuru, amani ahui we tane tarai. Ampafe Kristusi ne tarai tonanai kontai. ¹³ Tata kiai, amani Yahudinesa, kontai Yahudi kaha nesa, mano ewewomingnesa, kontai mano bereri nesa, tata kiai tasobu baptisifo na Nuaninu Mirarebana foi ampa tuti sensoni tata kiai kontai ampa, ampafe taweboyari na Kristusi, amani tataino Kristusi ne tarai fo di tata.

¹⁴ Tane tarainei mani wiro werobong beyari tonana kaha, ete wewarang tera kaha, mae weureng, weaweng tuti ne tarai siai wei fo. ¹⁵ Masino taaweminei medu deyo, “Yau mani warang di yau kaha, ampafe ikontai na fino ne tarainei kaha,” wape anture taaweminei mani

wiro tane tarainei weai aine kaha e? ¹⁶ Tuti masino tataramindaungnei deyo, “Yau mani ureng di yau kaha, ampafe wiro ikontai na ne tarainei kaha.” Nanai kontai wiro tarai we tataramindaungnei mani wiro kiontai na ne tarainei kaha? ¹⁷ Weo masino tane tarainei sentenang weureng terai, nana mani ambori tarao fi todoni? Ete tane tarainei sentenang wetarang, nana mani niunafi todoni? ¹⁸ Wape tawatioai we Allai samu tane taraineia mesi tonanai, amani tauremine na ne kataifo, tataramine na ne katai, tuti siai wei fo nayai na ne kataifoa masi, finanai niari kariri ne dawiafo. ¹⁹ Weo tane tarainei masino weureng terai, nana mani tasahui we tane tarai dine todoni? ²⁰ Ampafe tane tarainei mani boyari, wape ne tarai bitoya, toyari weureng, wetarang, tuti ne siai wei fo.

²¹ Ampafe wiro taureminei dohonao medu we tawaraminei deyo, “Iwepararu wau kaha,” fe, tuti tanumikamieinei dohonao medu we taawemine deyo, “Iwepararu wau kaha.” ²² Wiro tonana kaha, wape todoni kontaio na tane tarainei, doni aino finahangfo, ne nanai aino tawepararurai sewa ne. ²³ Tuti tane tarainei ne tatatorai turura kaha fo, nanai tauremifo nayai nai sewa aha, tuti tane tarainei neo kia mamaya fo, amani tane mamayafo, tawaitawang weduari pari sewa aha we tasansung weduarai na mai, ambori wiro kia mamaya we tata kaha. ²⁴ Mae tane tarainei ne mai we watioai funoma fo wiro tauremifo nayai nai karera kaha. Wape Allai niari tane taraineia mesi tonanai, ambori tane tarainei ne tatatorai turura kaha fo, niariri we ambori tauremifo nayai nai sewa. ²⁵ Ambori na tonanane tane tarainei sentenang wiro ato babauri kaha mae weboyari, mae fiata wawerahi. ²⁶ Masino na tane tarainei sentenang, weai sodai dadirafo mani, tane taraifo sentenang sodai dadira. Mae masino weai sobu fiai mani, tane taraifo

sentenang mirarising riati kontai.

²⁷ Mea kiai na jematiwai mani, Kristusi ne taraifo di mea. Tuti mansiari-mansiari na mea mene tarai we-warang, aweng, ureng tuti ne tarai siai wei fo di mea.

²⁸ Tonanai kontai na Kristusi ne jematinei, Allai yuai mansiari-mansiari kawuru we erufi wei ampa, reantenang mani yuai manea we ewerasuli, sua aha mani manea we ewenabi, sua aha mani manea we ewemantaunau. Manea kontai yuaisea we enari fitantumafu, manea kontai esobu mambiriu we enari inontarai emaninang fosa ebeng, manea we efata inontarai siai, manea we ewenunggamiei we inontarai siai, manea kontai we emadu kaiwo aisei fo. ²⁹ Ea kiai wiro ewerasuli tera kaha, ete nabi, ete mantaunau tera kaha. Tuti wiro esobu mambiriu kiai we enari fitantumafu kaha. ³⁰ Ete we enari inontarai emaninang fosa ebeng kaha, ete we emadu na kaiwo aisei fo, ete we eteisaha kariri kaiwo aisei nana kaha. ³¹ Ampafe merurai paria we mesobu fi dedai sewa fo na Fi Mai kiao Sempaisi dohonai na Nuaninu Mirarebana foi fo.

Tuti ninaifa mani, yeo yeinawiaifa we mea, kariri rang beng pari fo.

13

Rang kariri enemiwawufo

¹ Masino imadu na kaiwo fuba nufi nini kiai, tuti na wewaifosa ene kaiwofo kontai ki, wape enehuwawu kaha mani, iwefiea kaha, tuti kaiwo fuba imaduri nani kiai ne tarai toyari fikainotu dotu terai, wiro wefiea kaha.

² Masino isobu mambiriu we iwenabi ambori imadu kaiwo Allai dohonai we yau we imadura fo, tuti isawai tuti iwaitawang fi werorong fo kiai, tuti nehu iroasoane fuba paria, donio wedaya yeia uai bei tifatingna suanai na katai siai ki, wape enehuwawu kaha mani, iwefiea kaha kontai.

³ Tuti masino yohongno fianai aino iminohi tutira nea

kai we mano ene pari fi fosa, tuti yohong nehu taraineia adia kasoi kontai ki weo iraria Seng Yesusi fefe, wape enehuwawu kaha mani, finanai kiai kia fiea we yau kahai kontai.

⁴ Inontarai enewawu foi mani, sawani tuti enerorong denteng we inontarai siai. Wirow deimameatai kaha, bioi arong kaha, tuti tewa kaha. ⁵ Enerorong sopuaya kaha, deti terai we mantauni kaha, kesou funoma kaha, tuti manei dohong sarawai wei mani, wirow yutawang ne kasoufo we wenani na enerorongfoi kaha. ⁶ Inontarai enewawu nei mani, enerireu ne karirafu mae piraise we fi wetarai fo. ⁷ Sawani pampang we fifiani kontai sobua fo, yoaso inontarai ene bengfo, enetawanaia mutu we ne bengfo, tuti sawani na dadiraorong fo pampang.

⁸ Taenemiwawune werea na wea kaha. Wape mano ewenabi emadu kaiwo Allai dohonai wesa fosa, kaiwo nanai werea ki, tuti mano emadu kaiwo aisei fosa ambori efotou emadufu ki, kontai fi kiaio inontarainesa ewaitawana ne mani ambori werea ki. ⁹ Weo tane tawaitawanane wirow mai kaha, tuti tamadu kaiwo Allai dohonai we tamadura fo wirow mai pari kaharai. ¹⁰ Wape rabuang bo ne masia fo kawaria mani, ambori ne masi kahai nanai niai ki.

¹¹ Raminde iwearikang marareha fo, imadu kariri arikang marareha, nuhuruaiing kariri arikang marareha, tuti enehutituai kariri arikang marareha. Ninaia mani ifabai ampa, ampafe nehua iwearikang marareha nanai ikabioai ampa. ¹² Weo ninaifa mani, tane tarai toyari wedeti ureng na kasinai, wape kasau we deti urengfo naria kaha. Tonanai kontai we tata, we tawati Allai fo wirow kasau pari we tawatioi kaharai. Wape ambori tawatioi pari na tauremine ki. Na ninaifa mani wirow yeroanso Allai na mai pari kaharai, wape rahidafo mai wori yeroansoi na mai ki, kariri Allai deroanso yau na mai fo.

¹³ Ampafe ninaifa mani fi betoruo tanari, amani taroaso Allai, taenemitawania mutu, tuti taenemiwawu inontarai siai. Na fi betoru ninai, ne fuba pari mani taenemiwawufo.

14

Kaiwoariri kariri Fi Maio Allai Nuaninufoi dohona fo

¹ Meruraifa we menemiwawu inontarai siai tuti merurai kontai we mesobu Fi Maio Allai Nuaninufoi dohona fo, reantenang mani mambiriuo Allai Nuaninufoi dohonai we madu kaiwo Allai dohonai we madurai we inontarainesa fo, amani wenabifo. ² Weo inontarai mano medu na kaiwo aiseio Allai Nuaninufoi dohona fo mani, wenani wiro medu we inontarainesa kaha, mae medu we Allai. Weo kaiwo medura fo inontaraine manei wiro deitawana kaha, mae Nuaninu Mirarebana foi dino wedayari medu kaiwo nana ne tuti Allai meiri andino deitawana ne. ³ Wape mano medu kaiwo Allai dohonai we medura fo mani, medurai we inontarainesa, ambori na kaiwo nanai esobu mambiriu, enemirorong mitu aha, tuti ambori enumiruainso Allai ne bengfo. ⁴ Mano medu na kaiwo aisei fo, wenani wedaya mambiriu we mantauni terai, wape mano medu kaiwo Allai dohonai we medura fo, fiata jematifo we ewemambiriu.

⁵ Masino mea kiai memadu na kaiwo aiseio Nuaninu Mirarebana foi dohona fo mani, enehutituai nanai mahikai paria we mea. Wape ne mahikai pari sewa aha mani, mesobu Fi Mai na Nuaninu Mirarebana foi we memadu kaiwo Allai dohonai we memadura fo. Weo mano medu kaiwo Allai dohonai we medura fo mani, wenani dedai sewa mano medu na kaiwo aisei fo. Mae masino mano medu na kaiwo aisei nani deisaha kariri kaiwo medura fo we jematifo, ambori esobu mambiriu naya mani, wenani kontai Allai detori we dedai kontai.

⁶ Ampafe doroi meaine, masino ira we mea mau tuti imadu na kaiwo aisei fo we mea, nana mani kaiwo nanai wedaya fiani we mea rai? Wiro wefiea kaha. Mae

masino imadu fianai aino Allai dohonai we imadura fo, ete yeisaha fi kariri Allai fo, ete yeisaharai we mea kariri fi dadiwa Allai deinawiai we yau fo, ete yeunau mea tea reto, nana mani mesobu maifo. ⁷ Weo ne tarai toyari fianggengno boi ete bui we dotu foi, toyari suling tuti musikio esahui we kecapifoi. Fianggeng nani ne pari anseng, wape masino mano biui foi ete bioi foi, wiwo biui ete bioi kariri rarung bei we dotu toa fo kaha mani, ambori waitawang rarungfoi todoni ki? ⁸ Tuti toyari songgerinei, masino afai mamuna manei biui funomi, wiwo biui kariri emamunafo kaha mani, nana mani afai mamuna fosa wiwo emainenang we emamuna kaha. ⁹ Tonanai kontai we mano memadu kaiwo aisei na jematiwai mea, masino memadu na kaiwo kaiwasa ewaitawana kaha fo mani, etafu kaiwofo todoni? Nana mani kaiwo memadurai nanai toyari wanang siai terai, wiwo tafu dotu toa fo kaha. ¹⁰ Na nunei kaiwo bitoya paria, wape na kaiwo fuba nani kiai mano emadura fosa etafu wawera ene kaiwo emadura fo na mai. ¹¹ Wape masino manei medu we yau tuti itafu ne kaiwofo kaha, nana mani mano medu we yau nani inontarai aisei dine we yau, tuti i deti yau kontai weinontarai aisei di yau. ¹² Tonanai kontai we mea. Mea mani iwaitawanai we metawiai paria we mesobu Fi Maio Allai dohonai na Nuaninu Mirarebana foi fo. Ampafe fi reantenang pari mani, menemirorongwai dohong we mesobu Fi Maio Allai dohonai we mefata jematiwai nai wai, ambori etoaria mutu aha.

¹³ Tonana mani mano medu na kaiwo aiseio wiwo waitawana kaha foi mani, dutang Sempaisi ambori dohong mambiriu wei we deisaha kariri fianai aino medurai nanai, ambori fiata jematifoi kontai. ¹⁴ Weo masino iwenadi na kaiwo aisei wiwo waitawana kaha fo, nana mani nuhuaninuneinei dino medu ne, wape fianai aino imadurai nanai wiwo enehutituai kariria kaha. ¹⁵ Tonana mani, inari todoni ki? Fi inari mani, iwenadi na nuhuaninuneinei, amani na

kaiwo aisei fo, wape iwenadi kontai na enehutituitane, nana mani na kaiwo aitawana ne. Irohi na nuhuaninunei, wape irohi kontai na enehutituitane. ¹⁶ Weo masino mane wenadi butang Allai, fiai tuti bohong mahikai na numuaninuwai terai, tuti manea siai wiwo etafu kaiwo na Nuaninu Mirarebana foi nana kaha, nana mani todonie wenanisa eroa tuba nemu nadiwai ete eteyo, “Tarai, antu!” Weo wiwo ewaitawang kaiwo fianai aino butang Allai wea fo kaha fefe. ¹⁷ Masino nemu nadi bohong mahikai we Allai nani denteng todoni ki, wape nadi nani kia fieai we inontarai siaio etaramioai nanisa kahaia.

¹⁸ Yohong mahikai we Allai weo imadu na kaiwo aiseio Nuaninu Mirarebana foi dohona fo bitoya sewa mea kiai. ¹⁹ Wape na jematifosa efanduhisa we esomi we Sempaisifo mani, imaya we imadu kaiwo bitoya na kaiwo aisei fo kaha, mae ifaraise we imadu kaiwo rabuang beiru teai we yeunau jematifo nai, wape kaiwo nanai ewaitawanai.

²⁰ Doroi meaine! Kariri fi toninane mani, menemitituai kariri inontarai yoasoai na mai, wiwo menemitituai kariri arikang marareha aha fanai. Wape kariri ne karirafu mani, mene tarai toyari arikang mararehao deitawang niari ne karirafu kaha foi. ²¹ Na Allai ne Hukumi dohonai we Musai foi arawang bei dotu tonina, Sempaisi medu deyo,

“Yau ambori imadu na inontarai mano emadu na kaiwo aisei fosa

tuti inontarai aisei fosa eboromifo
we nehu inontarai Yahudi nesa ki.

Tonanai ki,

wape emaya we etarami yau kaha.”*

²² Ampafe madu na kaiwo aiseio Nuaninu Mirarebana foi dohona fo mani, wefiainawiai we inontarai eroaso Kristusi kaha fosa, wiwo we inontarai eroaso fosa kaha. Mae madu kaiwo ariri Allai dohonai we madura fo mani,

* 14:21 Yesayai 28:11-12

wefiainawiai we inontarai eroasoa fosa, wirowe inontarai eroasoa kaha fosa kaha. ²³ Ampafe masino jematiwamea mefanduhi mea we mewenadi, tuti na nadi rorongwai memadu na kaiwo aiseio Nuaninu Mirarebana foi dohona fo, tuti inontarai siaio wirowe waitawang kariri kaiwo tonana fo kaha manea eminohi kontai na nanai, ete inontarai eroasoa kaha fo manea esuai kontai afui, etarami memadu tonanai, nana mani enemititui todoni we mea rai e? Todonti kontai enemititui eteyo, “Mewefiauwo ampa!” ²⁴ Wape masino mea kiai memadu kaiwo Allai dohonai we memaduarai we jematiwasa fo, ainanaya inontarai siaio waitawana kaha ete mano eroasoa kaha fosa era ma nanisa etaramioai, nana mani fio memadurai nanai deinawi ene sararifo, tuti wedayasa etaroanso ene sararifo. Etaramio kaiwo nanai eteyo, “Tarai, inontarai sarari di yau.” ²⁵ Tuti kaiwo nanai wedaya mano etaramio kaiwo nana fosa, fio etadiwarai na enemirorongfoi ambori kawariai, wedaya etawai aweu etisangkapa eawemibukafo esomi we Allai tuti emadu eteyo, “Antu! Allai tarai niai rahang mea!”

Na rahida jematifosa efanduhisa we ewenadi fo todoni kontai eweboyari, wirowe enari funomai fanai

²⁶ Ampafe doroi meaine tonana mani todoni ki? Mefanduhi mea we mesomi we Sempaisi mani, manea merohi rarung fia fo, manea metaunau, manea meteisaha kariri fi dadiwa Allai deinawiai we mea fo, manea memadu na kaiwo aiseio Nuaninu Mirarebana foi dohona fo, tuti manea meteisaha kariri kaiwo aisei nanai. Finanai kai menari we mefata jematiwai ambori eroasofo mutu.

²⁷ Masino manea eteo emadu na kaiwo aiseio Nuaninu Mirarebana foi dohona fo, nana mani dohona jematiwoi sentenang medu fanai, mae uwemandu ete mantoru teai ansitoruno itoriwang sitoru we itomadu. Tuti todoni kontai manei deisaha kariri kaiwo itomadurai nanai.

²⁸ Wape manei we deisaha kariri kaiwo itomadurai nana kaha mani, mano itomadu na kaiwo aisei fo nani sitoru todoni kontaio wiro itomadu para fanai. Mae itomadu mani itomadu terai we Allai na itoenemirorong.

²⁹ Mae kariri nabio itomadu kaiwo Allai dohonai we itomadurai we jematifosa mani, todoni mani uwemandu ete mantoru teai ansitoruno itomadu kaririai, mae ne fiaufi etaramioai tuti enemitituai sauarai kaririai, we tarai na Allai ete bereri e. ³⁰ Tuti masino inontarai siaio minohi na nanai foi sobu fi dadiwao Allai deinawiai wei we deisaharai fo, nana mani mano medu fafong foi, todoni kontaio fiotou medufo. ³¹ Na tonanane mea kiai, amani mansiari-mansiari wau wobu rahida we modu kaiwo Allai dohonai we modurai nanai, ambori jematiwai kiai mesobu aunau tuti mene meroasofo mutu aha. ³² We mano esobu Fi Mai na Nuaninu Mirarebanai we ewenabi, amani emadu kaiwo Allai dohonai wesa fo mani, ewemambiriu kontai we etitua we kaiwo emadurai nanai. ³³ Weo Allai dawiai we fiea kawariai funomai kaha, mae kawariai na mai tuti kariri ne rahidafo. Na jematine tafanduhi tata we tasomi we Allai fo tonanai kontai, amani Allai dawiai we wiro tatohong funoma kaha. Finanai mai kariri fianai aino kawariai na jemati bodoni kontaia fo.

³⁴ Kontai, na mefanduhi mea we mewenadi wa mani, wiwingwasa etohong kaiwo fanai mae enemboru terai. Weo na Allai ne Hukumi dohonai we Musai foi dohong kaiwoarera we wiwingfosa ambori etato ene mangfosa tuti etaramididausa terai. ³⁵ Masino eteo ewaitawang kariri fiea mani, finanai etutang ene mangfosa kaririai na ene munufo. Weo wiwing manei medu fieai na jematiwoi efanduhisa nanai mani, dohong mamaya paria.

³⁶ We fiani e maneiru teai na inontarai Korintusi wa mea memaya we metohong kariri finana kahai nina? Mewaitarahi maino reantenang pari mewuwu Kaiwo Mahikai fo ne? Ete mewaitarahio Kaiwo Mahikai fo madurai terai we mea re? ³⁷ Masino mane enemutituai

wenabio modu kaiwo Allai dohonai we modura wa di wau mani, ete numuruainsoai weo wobu Fi Mai siai feai ria Allai Nuaninufoi mani, wenani wau todoni kontaio roa weai we fianai aino anta isoi nanai mani, Sempaisi dino medura ne. ³⁸ Wape manei wiro dohong kariri kaiwone kaha mani, metaramioi fanai.

³⁹ Ampafe nehu doroi meaine, merurai we mesobu Fi Maio memadu kaiwo Allai dohonai we memadura fo. Tuti dohonao mesua inontarai mano emadu kaiwo aisei fosa fo fanai. ⁴⁰ Wape finanai kai menari na funoma kaha mae menari kaririai na mai.

15

Kaiwo kariri Kristusi suwi na marareha rorong foi aha fo

¹ Doroi meaine, kaiwo imadurai aha nina mani, yeo mearomio kariri Kaiwo Mahikai na Allai kariri Kristusio raminde ikoramai we meara nanai. Kaiwo nanai mesoniaia mutu na menemirorongwai tuti meroaso Kristusi na mai ampa. ² Na meroaso Kaiwo Mahikai kariri Kristusio ikoramai we meara nanai mesobu faririfo ampa, masino merutawanai mutu pampang tonanai. Bereri mani, meroasofo kia fieai we mea kaha.

³ Weo fianai aino isobuai kawurua fo, finanai imadurai we mea we fio fuba sewa fine, amani Kristusi mireha we tane sasarinei ampa, mai kariri fianai aino fafongfa dotu na Allai ne Kaiwofoa fo. ⁴ Esarai tuti rahida bo botoru foi mani Allai duwiri na marareha rorong foi aha, kariri fianai aino dotu na Sempaisi ne Kaiwofo kontaia fo.

⁵ Tuti dario Petrusi, mayeai we ne inontarai ewesuraya mandu fosa aha. ⁶ Mayeai dario ne inontarai erariati fosa kiparai beyari, inontarai nanisa adareti ewepiarung wering sea (500+). Inontarai nanisa bitoya etarang paria sobu nina ne, mae maneiru teai ansaino emarareha ampa. ⁷ Mayeai aha mani dario Yakobusi tuti tourai aha mani we ne rasulifosa kiparai beyari. ⁸ Tuti wefuiyai pari mani

dario yau kontai, amani tefu yau na tantuma we iwerasuli wei. Rabuang bonani wirow nehu tarai kariri rasuli wei fosa kaha, wape yau mani nehu tarai toyari arikangno ne rahida mai we saubaununggamiai kaha. Weo Yesusi tefu yau tuti yuai yau we iwerasuli na tantuma na dario yau tonana fo.

⁹ Weo na Seng Yesusi ne rasulinesa kiai, yau mani ne rasulio itawawa sewa di yau, tuti imasi we ahu yau we rasuli kaha, weo raminde iroaso Yesusi kaharai fo inari kanggani Allai ne jematineia fefe. ¹⁰ Wape Allai dohong ne bengfo arora we yau wedaya nehu tarai tonina. Tuti Allai ne bengno dohonai arora nanai isobuai na mai tuti wetarai ampa. Weo na rasuline amea kiai mani, yauno irurai pari tuti ne Kaiwo Mahikai ne sewa ne. Wape tonanafo wirow na nehu mambiriune inari finana kaha, mae na Allai ne bengno dohonai arora we yau fo aino weriria yau mani inari tonanane. ¹¹ Ampafe Kaiwo Mahikai ne mesobuai ria mandoni kontai ki, na yau ete na rasuli siai fosa te, nanai wirow wefiea kaha. Fi fuba sewa mani, fianai aino amewuwuai we meara nanai, meroasoai.

Kaiwo kariri inontaraine tasuwi na marareha rorong foi aha fo

¹² Ampafe masino amewuwuai we Kristusi suwi na marareha rorong foi ampa, tonana mani we fianie na mea manea eteyo inontarai emarareha nesa wirow esuwi na marareha rorong foi kahai nina? ¹³ Weo masino tarai we inontarai emarareha nesa esuwi ahang kaha, nana mani Kristusi kontai wirow Allai duwiri na marareha rorong foi ahang kahai kontai. ¹⁴ Tuti masino Kristusi wirow suwi na marareha rorong foi kaha, nana mani kaiwo amewuwua ne, amewuwuai funomai tuti mene meroasoawa meroasoai funomai kontai. Weo wirow wefiea kahai kontai fefe. ¹⁵ Wirow nanai tera kaha mae, tonana mani, kasau ampa we

fianai aino amemadurai kariri fi Allai niari fo nanai wiro mai kaha. Weo amewuwuai we Allai duwi Kristusi suwi na marareha rorong fi ampa fefe. Wape masino tarai we Allai duwi inontarai emarareha fosa kaha mani, tonana mani duwi Kristusi kahai kontai. ¹⁶ Weo masino inontarai emarareha fosa esuwi kaha mani, nana mani Kristusi kontai wiro suwi na marareha rorong foi kahai kontai. ¹⁷ Tuti masino Kristusi wiro suwi kaha mani, fianai aino meroasoai kariri fo kia fieai we mea kaha, tuti nana mani menayai na sasari rorong fe nendai. ¹⁸ Finanai deinawiai kontai we inontarai eroaso Kristusio emararehara fosa kontai eworu ampa. ¹⁹ Masino taenemitawanai we fianai aino Kristusi niari we tatane werea terai na nunei, nana mani na inontarai nunei kiai mani tataino taenemirorong fituayai sewa ne.

²⁰ Wape wiro tonana kaha mae ne wetarai mani, Kristusi suwi na marareha rorong fe ampa. Finanai wefiainawiai fafong we inontarai emarareha nesa kontai ambori Allai duwisa na marareha rorong foi kontai ki. ²¹ Weo inontarai manei wedaya mararehanei ma sinsung nufi nina. Tonanai kontai we na inontarai manei kontai, Allai duwi inontaraine tata na marareha rorong foi. ²² Weo toyari fafongfa Adami wedayara inontaraine tamarareha weo taweboyari riati fefe, tonanai kontai we tasuwi na marareha rorong foi ahang fo, weo taweboyari ria Kristusi fefe. ²³ Wape mansiari-mansiari kariri ne rahidafo; reantenang mani Kristusi, i mani Allai duwiri kawuru ampa. Mayeai ne inontarai feriri tata ne tata aha ki, amani na rahida da aha ma foi. ²⁴ Ne nanaia mani, mayeai Sengnei kife nunei. Rahida bonani Kristusi ambori kirai kobu ne aitetafosa kiai, amani mananu na doni konta fosa tuti mambiriu na doni konta fo, ainanaya dohong ne mambiriu wemananu fo we tane Dai Allai. ²⁵ Weo todoni kontaio Kristusi yu wang mananu fo paria saha tawang ne aitetafosa kiai na awengfo. ²⁶ Ne aiteta wefuiwai pari kirai

kobui mani, mararehafoi. ²⁷ Weo rabuang bei dotu toyari:

“Saha tawang fi kiai na doni konta foi na awengfo.”*

Fio ahuai we fi kiai na doni konta foi nani mani, kasau ampa we wiro Allai mantauni konta kaha, we andino dohong Kristusi wemananu we fi kiai nani kiai ne. ²⁸ Allai niariri tonanaia mani, mayeai Kristusi mantauni disangkapa awebukafo we Allai, mano niariri wemananu we fi kiai na doni konta foi. Ampafe Allai mantauni ambori wemananu we fi fuba nani kiai.

²⁹ Masino inontarai emarareha nesa Allai duwisa na marareha rorong foi ahang kaha, nana mani we fianie inontarai manea ewebaptisi we eriwangno inontarai mano emararehara fesa nina? Masino inontarai emarareha nesa esuwi ahang kaha mani enari ene koang nanai we fiani? ³⁰ Tuti masino tonana kaha mani, we fianie rahida neungne amemainenang we amesodai dadirafo, tarahai pariao amemarareha kontai, na amewuwu Kristusi ne ninai? ³¹ Doroi meaine, rahida neungne nehu fi iru ne, amani iwuwu Kristusi fo, wedaya kaiwasa enari kanggani yau pariao adareti imereha. Yo, finanai tarai! Wape fi siai yeoi nini tarai kontai! Amani enehukandorio mea, weo na nehu fi iru nani kontai, amani iwuwu Kristusi we mea fo, meroaso tane Seng Kristus Yesusi tuti merariati ampa. ³² Masino enari kanggani yau, amani enari yau parari toyari yapa andowa memuna na bendari Efesusi nini mani, tuti isodai finanai weo irurai we fi nunei ete fi inontaraine enemitituaita fo teraifa mani, kia fiani we yau rai? Weo inari tonanai mae inontaraine ambori tasuwi na marareha rorong foi ahang kaha, nana mani kia fieai we yau kahai arorawa. Ampafe masino mansuwi-suwi kaha mani,

“Tatampi tuti tatunung tamararising,

weo aha tea mani tamararehara ninai mae.”*

* 15:27 Masmuri 8:6

* 15:32 Yesayai 22:13

³³ Dohonao metua inontaraio enari ne karira fosa etofa wawera mea fe, weo mandoni dino firao inontarai niari ne karirafu mani, ambori ne bengfo nai werui mae dohong kariri wenani ne karira niari fo ki! Toyarine, mefarao mano eteyo wiro mansuwi-suwi kaha fosa mani, tourai aha mae mene tarai toyari ea kontai. ³⁴ Metarabera mea we menemitituai kariri ne maifo aha tuti menari sasari aha fanai. Weo na mea manea wiro etaroanso Allai kaha, ampafe memamaya tuti ne tonanane.

Paulusi medu na fyiwansoafo kariri tane tarainei we suwi na marareha rorong foi aha fo

³⁵ Tarahio manea etutang berahai eteyo, “Na todoni wori Allai duwi inontarai emarareha fosa esuwi na marareha rorong foi aha fo? Tuti Allai duwisara mani ene tarai todoni?” ³⁶ Oh! Mano metutang tonanane mea mani mewebonggoi paria! Mewaitawanaifa weo aibongno tanami foi mani, fitatahueri ne tarai toyari mirehara, akawuru wori kiabauraiifa we sifu ki. ³⁷ Tuti aibong tanami nani, patibu bong ete aibong siai wei foi kontai ki, wape wiro sifu tuti robong sentenang nani kaha, mae ne bongfoi terai andino sifu ne. ³⁸ Tuti Allai mantauni niari aibong sifu nani robongfoi mesi we aibongfoi kariri ne dawiafo. Weo aibong tifu nei kiai, Allai niari ne robongfoi siai kariri ne dawiafo.

³⁹ Fi kiaiarang nei ne taraifoi wiro mesi kiai kaha. Inontaraine ene taraifoi siai, andowanesa ene taraifoi siai, romufosa kontai ene taraifoi siai, tuti diangfosa kontai tonana. ⁴⁰ Tonanai kontai we fi na rorafaisi tuti na nunei. Fi na rorafaisi ne taraifoi mesi kariri fi na nunei kaha. Fi na rorafaisi ne mehikaifo siai weru fi na nunei nengfo. ⁴¹ Wofoi ne mehikaifo siai weru embaifo. Awahafoi kontai ne mehikaifo siai kontai weru wofoi tuti embaifo. Tuti awahafosa kontai bei ne mehikaifo siai kontai weru bei.

⁴² Tonanai kontai we inontarai emararehao Allai duwisa weru marareha rorong foi aha fosa. Ene tarai arai na kamirei rorong foi mani, ene tarai misuhia wekahofara dine. Wape ene taraio Allai duwiri aha foi mani, ene taraio wirow misuhi kaha dine. ⁴³ Rahida bo tane tarainei saukaha kamirei rorong foi mani kerira tuti finahang; wape rahida bo Allai duwiri suwi aha fo mani dedai sambewarai tuti wemambiriu. ⁴⁴ Tane tarai arai nani mani tane tarai tamui na kahofa dine, wape tane tarai suwi aha foi mani tane taraioarang na Nuaninu Mirarebana foi dine.

Ampafe kariri na nufi ninai tane tarai bei ne, tonanai kontai we ambori tane tarai bei na rorafaisi kontai aha.

⁴⁵ Kariri kaiwofeai dotu deyo,

“Inontarai mano reantenang foi, amani Adami,

i mani Allai niariria weinontarai,”*

wape Adami mano wefuia foi mani, amani Kristusi, i mani nuaninuo wedaya kaiwasa etarang dine. ⁴⁶ Fio da reantenang fo mani fi na nunei fine wirow fi rorafaisi kaha. Wape ne da wefuiai ma fo aino fi na rorafaisi ne.

⁴⁷ Inontarai mano reantenang foi mani Allai samui na kahofa. Wape mano mandu foi, amani Kristusi, i mani na rorafaisi. ⁴⁸ Inontarai nunesa mani ene tarai toyari Adami mano reantenang foi, amani Allai samusa na kahofa tuti emararehara rai, wape inontarai eroaso nesa mani, ene tarai toyari Kristusi we etarang we fitaiwariafa. ⁴⁹ Tata kontai tonanai, amani na ninai tane tarai toyari Adamio Allai samui na kahofa foi, ampafe ambori tane tarai kariri inontarai mano na rorafaisi foi ki, amani Kristusi.

⁵⁰ Doroi meaine! Fio yeo imaduraifa we mewaitawana ne mani tonina, tane taraio na rika tuti tarai nini mani wirow suai to Allai ne weMananu rorong fo kaha, tuti tane taraio misuhi nei wirow suai to numainu nana kaha. ⁵¹ Metarami ma! Yeikariri fio dadiwa feai kontai we mea

*

15:45 Kejadian 2:7

we mewartawanai, amani wiro tamararehara tahai kaha, wape Sempaisi ambori yiwang tatara tahai ki. ⁵² Fininai ambori kawariai na tantuma, na rahida tatarami songgeri wefuiyai pari foi dotu fo. Weo na rahida bo songgerifoi dotu nanai, Allai ambori duwi inontarai emarareha fosa aha na ene taraio wiro misuhi ahang kaha foi, tuti tata kiai Allai yiwang tane tarainei kiai aha. ⁵³ Weo tane taraio misuhi nini, todoni kontaio Allai yiwani na tane tarai weworuo wiro misuhi na wea kaha foi, tuti tane tarai na nunei yiwani na tane tarai na rorafaisi. ⁵⁴ Tane taraio misuhi nini yiwani na tane tarai wiro misuhi na wea kaha foi, tuti tane taraio na nunei yiwani na tane tarai na rorafaisia mani, na rahida bonani fianai aino dotu na Sempaisi ne Kaiwofo wetaraia finanai, amani kaiwo dotu tonina:

“Mararehafoi, Allai kiraikobui ampa!”*

⁵⁵ “Eeh! Mararehane waune,
nemu mambiriufei doni?

Mararehane waune,
nemu momufei doni?”*

⁵⁶ Mararehafoi ne memufigi mani sasari foine, amani inontarainesia kiai tane sasari wedaya tamarareha ki. Na tatohong sasari nani tasobu aiboi marareha foi weo tatapa Allai ne Hukumifoi fefe. ⁵⁷ Wape tatohong mahikai we Allai, weo wiro tasodai fi tonana fo ahang kaha, we taharaikobu fi kiai nani na tane Seng Yesus Kristusi ampa!

⁵⁸ Ampafe, doroi enehuwawu meawa mea, tonana mani todoni kontaio metoaria mutu, wiro metau towana-tonina fanai. Metawing mene taraiwai sentenang we Sempaisi we merufi wei! Ampafe metoaria mutu weo mewartawanai we fi kiao menari we Sempaisi fo, finanai ambori wetarai ki.

* 15:54 Yesayai 25:8 * 15:55 Hosea 13:14

16

Kaiwo kariri todoni jematifosa etohong fi we efata jemati na Yerusalemi fo

¹ Fio yeo imadurai aha nina mani, kariri doio meteo metohonai we mefata tane dorioio inontarai Kristeni fosa naya fo. Kariri finanai yeyo menari kariri fianai aino yeyoai we jemati kiai na Galatia fosa enari kariria fo. ² Amani rahida bo reantenang foi na ari minggu neungne, mansiari-mansiari wau na fianai aino wobuaia fo, ru bera weaia watai na nemu munuwai. Dohonao metamang paria ira mau wori mefanduhi finanaifa fanai. ³ Kio ira mau wori yenatu inontarai maneiru teaio meroasosa wasa tuti inari kaiwo anatu bei kaririai we eha doi mefanduhiai nanai to Yerusalemi ki. ⁴ Masino wati kaririai maia mani yauno yontai tuti etontai kontai ria yau ki.

Paulusi deisaha kariri todoni deyo dontai to bendari Korintusi fo

⁵ Yeo yontai mau iwati mea ki, wape enehurorong we yontai riria nu Makedonia foi to Korintusi mau. ⁶ Yontai mau isobu mea mani, tarahai inayai tourai ria mea na nanai akawuru wo, tarahio paria danunanangfo ne diru neung fo kai. Mayeai mefata yau yontai pari to katai siai yontai wea fo aha. ⁷ Weo imaya we yontai mau ituambawa mea tourai tonanai mae yontai weru mea ahang kaha. Enehutawanai paria we Sempaisi eneoia mani inayai waroi ria mea na nanai akawuru wo. ⁸ Enehutituai tonanai, wape na ninaifa mani inayai na bendari Efesusi ninai paria rahida ohonsua rahida Pentakosta foi. ⁹ Weo na ninai isobu rang bitoya tafifai we yau we inari fi fuba fo, finanai wedaya isodai dadira bitoya kontai ki na inontarai efau, wape enehutituai towea kaha, weo fi iru ne mani wetarai bitoya.

Timotiusi tutu Apolosi

¹⁰ Masino Timotiusi dontai mau niyai rahang mea mani, metamang wei na mai ambori wiro niuruainso weansarai fanai. Weo i mani ne tarai kariri yau yufi we Sempaisi kontai. ¹¹ Dohonao mane wahu tawani fanai. Mae mefatari ambori dontai na mai kariri ne rang rorong dontai wea fo, paria daraberahi aha ma sobu yau na mai. Weo yemang wei tuti doroi siai wei fosa kontai.

¹² Mae kariri tane doroi Apolosi mani, yenggoari paria we dontai ria doroi mano siai fosa we etontai mau etu-ambawa mea. Wape niuruainso wiro mai we dontai mau kaharai, ampafe kio sobu rahida mai wei mani ambori dontai mau ki.

Kaiwo arerai wefuiai

¹³ Metanansiau! Metoaria mutu na mene meroasoawa. Todoni kontaio mewemambiriu we metapa fifiani kontai, dohonao mewewiwing fanai. ¹⁴ Fifianai aino menari fo, menari na menemiwawu.

¹⁵ Yeyo menari fieai kontai, amani kariri Stefanusi. Mewaitawanai ampa weo i tuti ne munu rorong fo mani, ansaino reantenang pari eweKristeni na nu Akhaya wai ne. Ea etohong ene taraifo paria we erufi we efata Allai ne inontarai emararebana nesa. Ampafe, doroi meaine, yenggoa mea kontai, ¹⁶ todoni kontaio metaramididau inontarai tonana nesa, tuti mandoni kontaio yufi paria riasa tonana fo, na fi eru we Sempaisi fo.

¹⁷ Ifaraise paria we Stefanusi, Fortunatusi tuti Akhaikusi we itora ma ne. Itoru mani, itone tarai toyari itoriwang mea we itofata yau na ninai. ¹⁸ Weo itonari yau ifaraise tuti enehurorongnei wemambiriu aha, kariri mea kontai we itowedaya mea menemirorongwai wemambiriu aha wa. Inontarai tonana nesa mani atosa kontai.

Etanatu mahikai we jemati Korintusi

¹⁹ Jemati na nu Asia nesa etanatu mahikai we mea. Akwilai tuti Persekilai, kontai jemati efanduhisa na une munufoi, etanatu mahikaifeai na efaraise paria we mea kontai. ²⁰ Tane doroi enayai na nina nesa kiai etanatu mahikai kontai we mea. Metanatu mahikai wawera mea na menemirorong mesi toyari inontarai Kristeni.

²¹ Yenatu mahikaifeai kontai we mea, mantaung yau isoi na warahu nehu ne terai amani; Mahikai na yau, Paulusi.

²² Mandoni dino enewawu Sempaisi kaha mani, wenani sodai ne karirafo weruai! Maranatha! Sengwa wau, ro ahera ma!

²³ Kadono Seng Yesusi dohong ne bengfo arora we mea.

²⁴ Enehuwawu mea kiai na Kristus Yesusi. Antu.

Sempaisi Ne Kaiwo Mirarebanai New Testament in Ambai

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ambai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ambai

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

Updates
eBible.org

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 17 Nov 2018 from source files dated 20 Jan 2018

a4b461f1-cd72-5074-9be0-b39efea15ceb